Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Oehlenschläger, Adam.; af Oehlenschläger.
Titel | Title:	Sokrates : Tragødie
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kiøbenhavn : trykt hos J. D. Qvist, 1836
Fysiske størrelse | Physical extent:	185 s.

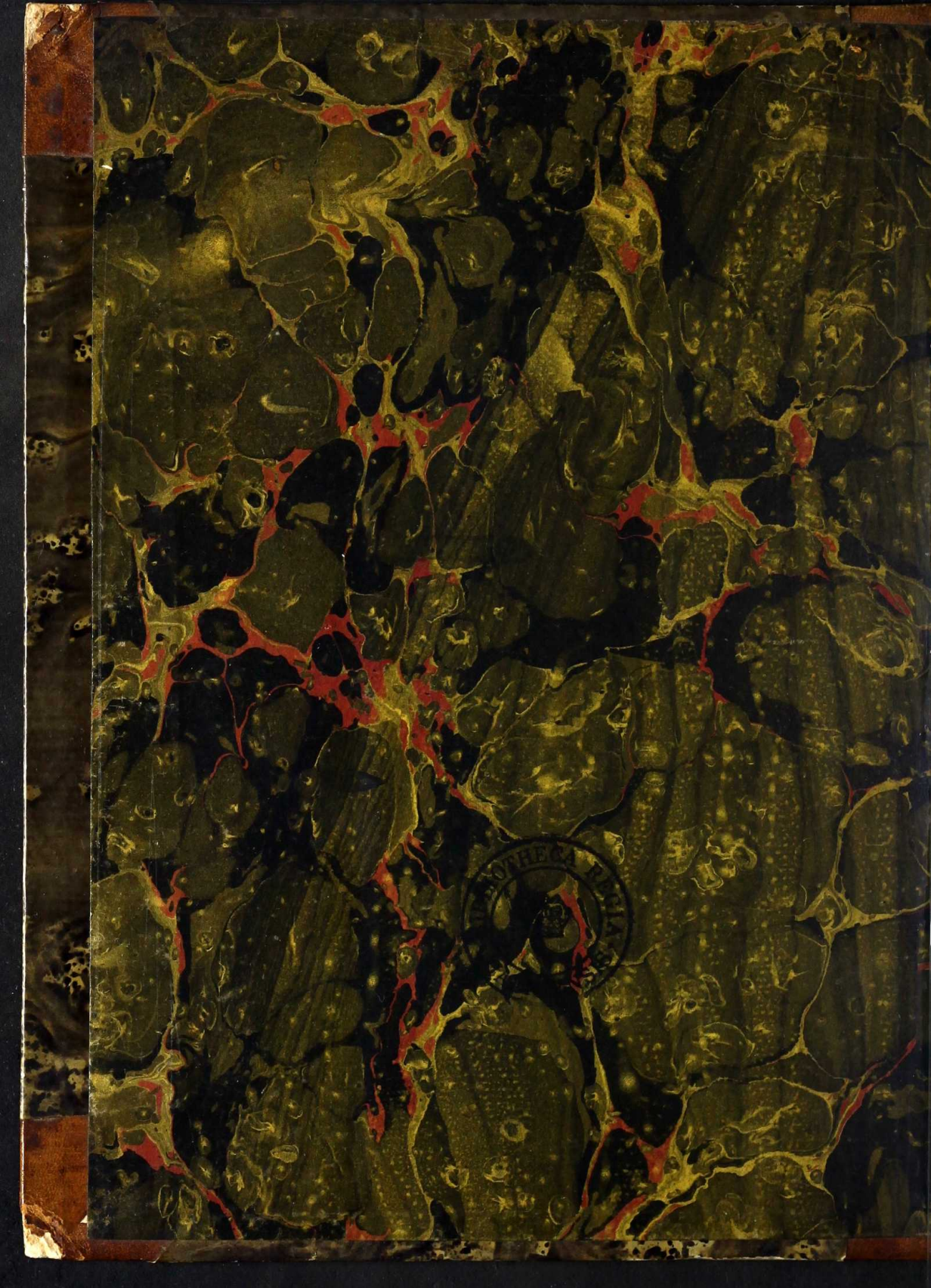
DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

55, - 259.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130021374939

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

P. C. Rathke.

Sokrates.

Tragødie

af

Oehlenschläger.

Kiøbenhavn.

Paa Forfatterens Forlag,

trykt hos J. D. Qvist, Bog- og Nodetrykker.

1836.

B.R.H.

Sokrates.

Tragodie.

Personerne.

Sokrates.
Xantippe, hans Hustru.
Daphne, Lamprokles, Kriton } hans Børn.
Platon, Æschines, Phædon, Epigenes, Kritobulos } hans Lærlinge.
Melitos, Lykon, Anytos } hans Fiender.
Aristophanes, Eupolis } Digtere og Skuespillere.
Damon, Menalkas } Fiskere.
Tvende Bevæbnede.
Prodikos, Archont.
Apollons Præst.
Jon, en Skipper.
En Fangefoged.
Ellevemænd, Borgere, Vagt, Sangere og Dandsere.

Sokrates's Dæmon, et Phantasiebilled.

Handlingen foregaaer i Athen og ved Kysten i Nærheden.

Første Handling.

Propylæerne i Athen.

Melitos. Lykon. Anytos.

Sokrates gaaer i dybe Tanker forbi.

Melitos.

Der gik Vidunderet. Saae I ham der?

Lykon.

I pialtet Kaabe. Kongelige Betler!
Men stærkt fordybet i sin egen Viisdom.

Anytos.

Hvor gaaer han nu vel hen?

Melitos.

Til Kilderne,
Til Vældene, hvoraf hans Viisdom flød:
At høre Lærdom hos en Skrædder, Bødker,

For siden Verdens Kreds at sammenligne
Med Tøndebaand, og dens Forfænglighed
Med brømmet Toga. Hos en Hestepranger
Han seer maaskee hvordan man strigler Heste, —
Og det anvender han paa Mennesker.

Lykon.

Ja, den sublime Trivialitet
Er hans Gudinde; det er just den Dæmon
Som hvisker ham i Øret; faaer ham til
At glemme baade Zeus og Aphrodite. —
Han er forladt af alle Huldgudinder.

Melitos.

Det er naturligt; thi han har fornærmet
Dem uforskammet. Veed I ikke nok:
Hans Fader, selv en ussel Kunstner, vilde
Til Billedhugger danne ham; endskiøndt
Der ingen Keithaand findes i Athen,
Som overgaaer vor vise Sokrates.
Tre Uglebilleder hugged han i Steen —
(I veed, vi føre Uglen i vort Mærke)
Det skulde være da Chariterne.
De staae til Spot og Skam for hele Byen
Endnu ved Porten til Akropolis,
Drapperede. Det er endda det Bedste!

Thi havde han dem hugget ganske nøgne,
Da var det gaaet vore Qvinder ilde;
Og lidet havde da hans egen Moder
Vist faaet at fortiene.

Lykon.

Spot ei hende!
En af hans bedste Lignelser var den:
At ligesom hans Moder — Jordemod'ren —
Forløste fra de legemlige Fostre,
Saa gior han det fra Siælens Aandelige.

Anytos.

Tys, tys! Der kommer Æschines, hans Yndling.

Melitos.

Ha Spot og Skam, at han fordærver os
Saa mange smukke, kloge Ungersvende.
God Morgen, Æschines!

Æschines kommer.

God Dag, Melitos!
Hvi staaer Du der og spotter Sokrates?
Jeg saae din Mine, da han gik forbi.
Hvi vil Du det? Bestiig din Pegasus!
Jeg veed, Du har tilstrækkligt vandet Øget;
Og det maa døe hvoraf det ellers vil,

Saa veed jeg vist, det ikke skeer af Torst.
Du kommer ingen Sump og Pøl forbi,
Hvor ei Du standser strax og la'er det drikke.

Melitos.

Dit Had til mig kun kommer fra din Lærer,
Det veed jeg.

Æschines.

Du ta'er feil, jeg hader Ingen;
Og Sokrates ei lærer Folk at hade.

Melitos.

Du skulde dog engang anmode ham,
At gaae i mere menneskelig Dragt.
Her i Athen veed Du at Folk har Smag;
Det støder Diet ham saadan at see
I denne lurvede, luslidte Kaabe.

Æschines.

Han støder Eders Øine! men hvormange
Blandt Eder støder ikke Hiertet ham?
Den gamle Kaabe driller dig? Hav Agt
For denne Kaabe! den er skaaret efter
Det samme Snit, som den han bar som Kriger
I Trakien; hvor han udmærked sig
Ved Tapperhed og Mod, Udholdenhed,
Saa overordentligt, at Helteprisen

I Hæren blev af Raadet tilkiendt ham.
Men han — høimodig, som han altid var, —
Afstod sin Krands til Alkibiades,
Hvis Sind, forgieves destoværre, han
Til Dyden spored. Mens paa Bierget hele
Athenen fros, — barbenet Sokrates
Gik varm og rolig munter; — som i Fred
Sophisten her i Propylæerne.

Anytos.

Til Slud og Kulde kan man vænne sig.

Æschines.

Ja ganske vist; men ei til Skam og Skiændsel!
Det var i slig en Kaabe — agter den! —
Han sad i Folkemødet, just som Formand,
Da man de ti Skibshøvdinger anklaged,
Fordi de strax ei, efter vundet Slag,
I Nattestormen havde fisket op
De døde Legemer af nogle Landsmænd,
Som var umuligt. Man henretted dem,
Fordi de Dødes Liig ei blev begravne.
Han mægted ei at redde Heltene,
Som Døden fik til Løn for Heltemodet;
Dog underskrev han ikke deres Dødsdom,
Undskyldte sig med: han ei kunde skrive.

Melitos.

Det kan han sikkert heller ei.

Æschines.

Du Daare!

Gid Du ei kunde skrive, saa fornærmed
Du Phantasien ei og Muserne.

(Gaaer.)

Melitos

(seer til den anden Side).

Tys, tys! Der kommer han igien, den Vise.

Lykon.

O lad os give os i Kast med ham.

Anytos.

Og lad os drille ham! Jeg under ham det.

Melitos.

Men han er snedig som en Ræv i Talen;
Og naar man ikke vogter sig, saa kommer
Man let til kort.

Lykon.

Lad mig først tale med ham!

Melitos.

Ja, Lykon er Sophist og Philosoph.
Jeg tænker nok Du stopper Munden paa ham.

Anytos.

Vi er desuden tre.

Melitos.

Ja til at prygle
Ham er vi nok; men naar der slaaes med Ord,
Saa viger Sokrates tit ei en Hær.

Sokrates kommer.

Lykon.

God Morgen, Sokrates! Tilgiv, at vi
Forstyrre dig. Du vil maaskee spadsere
Fra Byen ud til Kilden ved Platanen;
Hvor jeg med Phædros dig forleden Dag
Traf i en vigtig Undersøgelse,
Som ei jeg voved at forstyrre. Kiøl
Der Luften er og suser sommerligt
I Choret af de lystige Cicader.

Sokrates.

Nei, Lykon! hvis jeg her kan lære noget,
Saa blier jeg heller her; thi Mark og Blomster
Kan intet lære mig, og derfor dvæler
Jeg helst blandt Mennesker i Hovedstaden.
Jeg seer Du har en Rulle Papyros

I Haanden der. Det er den rette Madding
At angle mig med! Thi som Qvæget lokkes
Med Hø og tørre Løv, som holdes det
For Munden, saadan kan Du med et Skrivt
Mig trække giennem hele Attika.

Lykon.

Min gode Sokrates! Siig, snakker Du
Endnu bestandig om de gamle Ting?
Om din Retfærdighed, — hvormed Du aldrig
Kan blive færdig?

Sokrates.

Der er visse Ting
Hvormed man aldrig bliver færdig Lykon!

Lykon.

Da vil jeg tvertimod beflitte mig
Paa splinternye Ting, som Philosoph
Og ikke bringe seige Meninger
Til Torvs, som gamle Køer, der sælges os —

Sokrates.

For unge, møre Stude? Det er velgiort.
Men Noget er der dog, Du aldrig kan
Forandre, naar Du tale vil derom:
Hvormange Bogstaver der for Exempel
Optælles kan i Navnet Sokrates —

Det bliver aldrig mere dog end Otte.
Og naar der spørges om et Tal, som Fem,
Om det er Fem og ikke Ti, — ei sandt?
Saa lader Du det blive ved det Gamle.

Lykon.

O ja! I Sligt skeer ei Forandringer.

Sokrates.

Men da jeg talde sidstegang med Phædros
Hist ved Platanen og den friske Kilde,
Hvi skyndte Du dig bort igien saa brat,
Som om Tarantlen havde stukket dig?

Lykon.

Oprigtig talt, jeg higer ivrigt efter
At vorde ganske ny, original.
Jeg tænker selv, jeg lærer ei af Andre.

Sokrates.

Men naar en Haandværksmand skal vorde dygtig,
Staaer han dog først som Dreng, som Svend i Lære,
Begynder strax ei med at være Mester.

Lykon.

Med Aandens Værk er det en anden Sag.

Sokrates.

Ja jeg forstaaer dig nok, min gode Lykon
Og jeg kan alt den Tale udenad,

Som Du vil holde for Athenerne,
Naar førstegang Du pryder Talestolen.

Lykon.

Aa lad os høre den!

Sokrates.

Athenere!
Du vil da sige, aldrig har jeg lært
Den mindste Ting af noget Menneske;
Og skiøndt man siger flere vise Mænd
Udmærke sig ved Klogt og Talegaver,
Saa søgte jeg dog aldrig deres Omgang;
Imidlertid opkaster jeg mig her
Til Eders Lærer, Dommer, og vil sige
Og raade Jer, — hvad der mig falder ind.

Melitos.

Men Sokrates! fortæl os dog engang —
At Du er viis, derom er ingen Tvivl;
Men er det sandt, at virkelig Oraklet
I Delphi dig har kaldt den viseste
Athener? Var det Alvor eller Spøg?
Blot Ironie? hvoraf, Du veed, det ofte
Betiener sig. Det gad jeg gierne vidst;
Og Lykon, Anytos, de dele min
Nysgierrighed. Jeg er en Digter, veed Du;

Lykon Sophist og Taler, Philosoph;
Men Anytos en Statsmand —

Sokrates.

Og en Garver.

Melitos.

Det borgerlige Haandværk driver han
Med Æren.

Sokrates.

Ganske vist! Og kan han garve
Saa heldigt Statens stive Lær, som Ørens,
Da vorder Staten snart en smidig Fodsaal,
Hvert Been kan træde paa.

Melitos.

Aristokrat!
Foragter Du en Borger?

Sokrates.

Nei, — ved Hunden!
Jeg hader ei mit eget Kiød og Blod.
Og da de tredive Tyranner hersked,
Jeg voved tit at tale dierve Ord,
Imens I andre var forkiølede
Og taug, fordi det trykked Jer for Brystet.
Jeg spøgte tit med Kritias, Karikles,
Endskiøndt, I veed, det var en farlig Spøg;

Jeg sagde dem imod, endskiøndt jeg vidste,
Modsigelser blev straffet tit med Døden.
Og jeg har end saa reent ei Modet tabt,
At jeg ei spøge tør med Anytos.

Melitos.

Min gode Sokrates! Du vilde gierne
Ved slibrig Tale, paa din gamle Viis,
Som Aalen smutte nu os ud af Haanden.
Du er i Knibe. Svar mig paa mit Spørgsmaal!
Har dig Oraklet kaldt den Viseste?

Sokrates.

I veed, at Chærephon, min Ven, er heftig
I hvad han foretager. Han var just
Engang tilfældigviis i Delphi; der
Faldt det ham ind Orakelet at spørge,
Om nogen Mand var mere viis end jeg?
Det nægted Pythia. — Da jeg det hørte,
Jeg tænkte: Hvad kan Guden mene dermed?
Selv er jeg mig bevidst, at hverken jeg
Veed Meget eller Lidt. Og lyve kan
Oraklet ei, det har det ikke Lov til.

Anytos.

Hvad giorde Du da, for at faae det ret
At vide, Sokrates?

Sokrates.

Jeg gik til Een,
Som gjaldt især for viis i denne By;
Blot for Orakelet at overtyde
Om sin Vildfarelse. Det var en Statsmand;
Jeg nævner Ingen, det behøves ei.
Den Mand holdt selv sig for den Viseste,
Men gav derpaa kun maadelige Prøver.
Nu søgte jeg at overtyde ham
Om hans Vildfarelse; da blev han vred,
Og mange fleer Tilstædeværende.
Da tænkte jeg, i det jeg vandred hiem:
Meer viis end denne Mand er Du dog altid:
Han bilder selv sig ind at være viis,
Du derimod — Du veed, Du er det ikke.

Melitos.

Og, Sokrates! hvor gik Du siden hen,
For at opdage dine egne Gaver?

Sokrates.

Til Digterne! saavel de tragiske,
Som dithyrambiske; og der erfoer jeg:
De digted ei af Viisdom; deres Værker
Var Frugten af Begeistring og Natur.
Vel fandt jeg Nogle, som i andre Ting

Indbildte sig at være saare vise;
Men var det ei, Melitos! Og det var
Dog gode, virkelige Digtere.

Lykon.

Og derpaa gik Du?

Sokrates.

Til Sophisterne;
Thi dette Navn betyder jo: „de Vise."
De noies ikke med at være blot
Viisdommens Elskere, blot Philosopher;
Nei, de har fundet Stenen — Diamanten!
Men — om det gaaer nu dem, som andre Rige,
Der sielden skiænke Fattigdom en Skiev,
Og jage dem med Skieldsord bort fra Døren,
Som andre Gniere; — det veed jeg ikke!
Men dette veed jeg: Jeg fandt Døren lukt,
Hvor jeg forgieves stod og banked paa;
En kunstig dreiet Labyrinth af Ord
Var al den Gave, som der skiænktes mig.

Lykon.

Og nu?

Sokrates (alvorlig).

Indsaae jeg først Apollons Mening.
Han vilde med Oraklet sige mig:

Kun lidet værd er menneskelig Viisdom.
Og han betiente sig blot af mit Navn,
For dermed at forkynde: Socrates
Er blandt Uvise dog den Viseste,
Fordi han indseer klart: han er ei viis.
See, Lykon! see, Melitos! Anytos!
Deri bestaaer den hele Stolthed, som
I hade, hvorfor I forfølge mig.
Men I har Uret! thi det Hverv som Guden
Har paalagt mig, — udrette maa jeg det!
Indbildske Viisdoms Damp maa jeg forjage,
Om end den hele Stad fortørnedes.
Med Aandens Lygte, med min Tankes Lys
Maa jeg opklare Mørket og bevise:
Skatkiælderen, hvor Guldet skulde giemmes,
Er oftest blot en Tumleplads for Muus,
Der slaaes i Mørket om en Spindevæv!

(gaaer.)

Melitos.

Ha hvor jeg hader dette Menneske!
Han tykkes mig, i gamle brune Hylster,
En Larve, der til Bladene sig klæber
Paa Hellas Blomstertræ, for det at skille
Lidt efter lidt ved hver en deilig Knup.

Anytos.

Han har fordærvet Alkibiades;
Og Kritias, een af de tredive
Tyranner, og maaskee den Allerværste,
Gik ogsaa, som en Yngling, i hans Skole.

Lykon.

Alting foragter han, med denne falske
Beskedenhed, med dette Drilleri,
Der skal betyde Retfærd, Maadehold.
Han dadler alt hvad der er Stort og Skiønt,
Fordi det kommer ei fra ham. Det gamle
Tomhoved lider af en hemmelig
Misundelse, der kiender ingen Grændser.
Med platte, flaue Menneskeforstand,
Som skiller os paa første Trin fra Dyret,
Troer han at gaae tilbunds i Viisdoms Dyb;
Og Viisdomsmændene, Sophisterne,
Dybsindighedens Virtuoser, spotter
Det svage Hoved. Ja, det Ord: „Sophist"
I denne Gubbes Mund blier til et Skiældsord.
Moralen er ham Alt! Dum Sædelære!
Det Riis, som holder Skolebørn i Ave,
For Mænd, for Stater gielde skal som Scepter.
Hans Flauhed ei begriber, at det Maal,

Med Characteer, Genie at yttre Kraft
I høist forskiellig Glands, i modsat Retning,
Er mere værd, end blød Eensformighed,
End Jagttagelsen af feige Regler,
Hvortil den Aand ei finder sig forpligtet,
Som er guddommelig. Det Timelige
Har Pligter, Guder kiender ingen Pligt, —
Og det er stort at efterligne Guder!

Melitos.

Det var fortræfligt sagt!

Anytos.

Ja ypperligt!

Lykon.

Det lærte Gorgias, Protagoras!
Og Hippias og Prodikos. Jeg har
Ei hørt dem selv; men veed: det er omtrent
En Qvintessents af deres hele Viisdom.

Anytos.

En Mand, som mig, foragter Sokrates
En af de Rigeste, der bidrog til
At jage bort de tredive Tyranner.
Ei ved min egen Haand — jeg fægter ikke, —
Jeg er en Fredens Borger; men for Guld
Kan man sig kiøbe mange Kæmpehænder.

Det koſtede mig ingen ringe Sum,
Det kan I troe! Det ſvier til min Lomme.
Men ligemeget! Det er gierne ſkeet.
Det lagde Grunden til mit Fædrelands
Frihed og Fremtids Lykke. Nu kan ſelv
Den Fattigſte, den usle Almuesmand
Som intet veed og heller intet har,
Sin Stemme give med i Folkemødet.
Er det ei billigt? Det er ægte Frihed!
Jeg er en ſimpel Borger; jeg har ſvunget
Mig op ved Flid, Vindſkibelighed. Jeg
Har heller intet lært — ſom Lykon der!
Og er for gammel til at gaae i Skole.
Min Søn er ung, men han ſkal gaae den Vei
Hans Fader gik, og heller intet lære.
See det forbittrer Sokrates, at jeg
Min Søn opdrager ei til Videnſkaber;
Og derfor kaſter han mig Garveriet
I Næſen! — Ha, men jeg ſkal garve ham.

Melitos.

Medborgere! Vel, har I Mod, ſaa kommer
Og træder flux i Forbund med en Ven!
Naar Legemet et ſygt og ſkades af
En uſund Føde, ſom ei kan fordøies,

Da maa det skilles ved den, som en Gift;
Og det kan skee blot ved en kraftig Modgift.
Den gamle Sokrates er mere farlig
I vort Athen, end Mange troe; thi her
Vil man kun Nyt, og det Urimeligste
Jo finder her Tilhængere. — Han troer ei
Paa Guderne. Han spotted med Oraklet.
Har I ei hørt det?

Lykon.

Ja det gior han altid.

Melitos.

Og han forfører Ungdommen. — Skal vi
Anklage ham for Raadet, og paa Livet,
Som Gudsbespotter, Ungdommens Forfører?

Lykon.

Han har fortient det.

Anytos.

Meer end mangen Anden,
Som dræbtes her i en urolig Tid.
Men dersom Raadet nu frikiender ham?

Melitos.

Ei stevnes han for Areopagos!
De gamle Herrer delte let hans Blødhed,
Og gik en Middelvei, som havde intet,

Slet intet at betyde. Lever han,
Saa skader han. Nei — han maa døe.

Anytos.

Han er
En gammel Mand, halvfierdsindstyve Aar;
Let kommer Døden selv i slig en Alder.
Var det ei nok ret at beskiæmme ham —
Med Pengestraf — Landflygtighed —

Melitos.

Nei, nei!
Han har en Sundhed, som kan kappes med
Den Sundestes, og der er mangen Yngling,
Som ønske maatte denne Gubbes Helbred.
Der bider intet paa ham uden Døden.

Anytos.

Saa lad den bide ham! For mit ret gierne.
Vi vil forklage ham for Heliaia
Paa Folkethinget. Jeg har Venner nok,
Og Sokrates har giort sig nys af Folket
Forhadt, fordi han hæftigt ivred mod
Ochlokratie og vilde Pobelherskab.

Melitos.

Godt! Folder Eders Hænder da i min,

Og lad os sværge Fienden Undergang!
Saa gaae vi hiem til Mit. Jeg skriver Klagen.

(de gaae.)

Æschines

(kommer tilbage, og seer foragteligt efter dem).

Tre Nidinger hinanden række Hænder?
Ha det betyder sikkert intet Godt.
Hvad giftig Ogle ruges nu vel ud
Af plumpe Dumhed, uforskammet Had?
Det aner mig, det gielder Sokrates.
Heraktes! ha det er den høie Tid,
At du engang igien tilbagevender,
At rense Stalden for Athenerne.
De trænge meer til Røgt i deres Baas,
End hos Augias de tretusind Oxer!

(gaaer.)

Værelse hos Sokrates.

Sokrates. Xantippe.

Xantippe.

Du troer maaskee, naar du har været ude
Og kiævlet først med alle Borgerne,
At i dit eget Huus du skal faae Ro?

Sokrates.

Ak nei, min Hustru! det jeg venter ei.
Og Mennesket har heller ikke godt
Af alformegen Ro, saa dovner han.
For Kraft at styrke, trænge vi til Kamp.
Og skiøndt du veed, jeg skiændes ei med Nogen,
Saa er dog alt den indre Kamp i Sindet,
For Lidenskaben, for Vredagtigheden
At hemme, naar den vilde bryde løs
Og hævne krænket stolt Omfindtlighed,
En høist fortræflig og høist nyttig Ting.
Saaledes bliver du min Lærerinde
Maaskee tit uden at du veed det selv.

Xantippe.

Ja drille kan du godt.

Sokrates.

Jeg vil ei drille;
Men ærligt maa jeg tale nu, som altid.
Det er min Hiertensmening.

Xantippe.

Altsaa ønsker
Du ingen Ro?

Sokrates.

Den finder jeg først hist

Hos de udødelige Guder. Her
Er Livet stedse Kamp. Hvor Mennesker
Sig tumle, der er Strid. Dog er Naturen
Et Billed af en haabet Salighed.
Og, tro du mig, jeg skiønner ret derpaa,
Naar uden Porten jeg, ved min Platan
I Fred kan sidde ved min blide Kilde,
Som mumler kun, som skiender ikke paa mig;
Imellem Blomsterne, der fredeligt,
Som gode Genier med lette Vinger
Staae ved hinandens Side; medens Fuglen
En Ode synger, mig langt mere værd,
End den Pindariske ved Veddekiørslen.
Jeg sagde før til Lykon, at ei Blomsten
Mig lærte noget; — men det var mit Spøg —
Thi hvad jeg veed, det veed jeg af Naturen
Meer end af Mennesker.

Xantippe.

Ja hvad du siger
Det er jo altid tornet og forblummet.
Ha hvor fordommer jeg det Øieblik,
Da jeg dig tog til Ægte. Du er hæslig!

Sokrates.

Jeg veed det; men jeg bar dog ingen Maske

For Ansigtet, dengang du valgte mig.
Held Den, som eier Skionhed! Det er Præget
Som alt Naturen ham ved Fødselen
Gav, til at vorde god. Vil han det ei,
Er det hans egen Skyld. Det saae vi jo
Med Alkibiades! Hans onde Hierte
Fordreied fælt tilsidst de ædleste,
De bedste Træk. Jeg haaber ærlig Stræben
Har lagt sit Udtryk i mit Satyransigt,
Og viist at Siælen var et bedre værd.

Xantippe.

Selvroes! som ogsaa dengang mig forførte.
Nu lever jeg i Armod med en Betler.

Sokrates.

En Betler? Betler jeg? — Dog — Du har Ret,
Om vise Tanker tigger jeg Enhver.

Xantippe.

En Drømmer, der ei sørger for sit Huus;
Som saa hovmodig er, at ei engang
Han ta'er Betaling for sin Underviisning.

Sokrates.

Jeg underviser ei; jeg täler gierne
Med gode Ynglinger, som mig betale
Med Agtelse, Tillid, Opmærksomhed.

Xantippe.

Ja naar du snakke kan, saa er du glad.

Sokrates.

Du veed, Xantippe, jeg kan ogsaa tie.
Den Kunst har du mig lært, og tog dog ingen
Betaling; hvorfor skulde jeg da vel betales?

Xantippe.

Nu kommer han igien med denne flaue
Smagløse Spøg, og med sin Ironie.

Sokrates.

Du kunde faaet dig en bedre Mand,
Det vil jeg gierne tilstaae; tilstaaer ogsaa,
Det var en Svaghed af mig, at jeg lod
I ældre Aar mig daare, til at offre
Mit Duepar paa Aphrodites Alter.
Og derfor har Du Ret, at være vred.
Det gior mig ondt for dig; men det er skeet.
For Een som elsker Pragt og Overflod
Er dette tomme Huus et Sorgens Huus.
Men, kiære Hustru! heller ikke skylder
Jeg mindste Hvid til noget Menneske,
Og det Nødtørftige har aldrig manglet.

Xantippe.

Et Dyr blot noies med Nødtørftigheder.

Sokrates.

De gode Guder gav os vakkre Børn.
Du elsker dog din Daphne, lille Kriton
Og din Lamprokles.

Lamprokles kommer.

Xantippe.

Min Lamprokles! Jo
Det er den rette Karl.

Lamprokles.

Hvad har jeg giort?

Xantippe.

Han spørger om, hvad han har giort, det Asskum!
Du Tølper! slog du ei min Skaal itu
Imorges, da du vilde drikke Vand?

Lamprokles.

Ved Zeus! det gior mig ondt. — Den faldt af Haanden.
Jeg bad dig om Forladelse, — jeg beder
Derom endnu. Men vær dog ei saa arrig,
Og skiæld mig ikke ud hvert Øieblik!

Xantippe.

Det maa jeg høre af mit eget Barn!
Og hvis er Skylden? Gamle Taabenakke!
Slet ingens uden din. Thi Æblet falder

Ei langt fra Stammen; Du forkiæler dem.
I Guder! jeg ulykkelige Kone!
(vrider sine Hænder og gaaer.)

Sokrates.

Min Søn! siig, kiender Du vel Menneſker,
Som kaldes Utaknemlige?

Lamprokles.

Ja, Fader!
De kaldes Utaknemlige, der nyde
Velgierninger af Andre, men ſom dog
Ei viſe ſig erkiendtlige derfor.

Sokrates.

Saa er en Utaknemlig uretfærdig?

Lamprokles.

Tilvisſe.

Sokrates.

Og vel altid meer, jo ſtørre
Velgierningerne var, ſom viſtes ham?

Lamprokles.

Da meer end ellers.

Sokrates.

Men hvo har os viiſt
Velgierninger ſaa ſtore ſom Forældre?
Dem takke vi for Livet, alt det Gode,

Som skiænktes Menneſker af Guderne.
Iſær fortiener Moderen, ſom fødte
Sit Barn med Smerter og ſom gav det Die,
Som pleied det ſaa mangen ſovnløs Nat,
Stor Tak; — og juſt fordi hun ædelmodig
Slet ikke giorde det for Takkens Skyld.

Lamprokles.

Men om hun end beviiſt mig havde den
Og mange fleer Velgierninger, ſaa kan jeg
Ei meer udholde hendes Arrighed.

Sokrates.

Men da du ſidſt var med mig i Theatret
Og ſaae Tragødien, — ſiig mig, Lamprokles,
Troer Du at Skueſpillerne blev vrede
Da paa hinanden, for de Bitterheder
Den Ene ſagde der den Anden?

Lamprokles.

Nei,
Det er en anden Sag; de ſagde det
Ei i den onde Henſigt at fornærme,
Ei for at ſkade.

Sokrates.

Troer Du da, din Moder
Vil ſkade dig? Mon hun ei mener dig

Det vel saa godt som nogen fremmed Qvinde?
Og dog gior Du dig vred derover. Troer Du
Din Moder hader dig?

Lamprokles.

Det gior hun ei.

Sokrates.

Og dog — dog er hun dig utaalelig!
Siig mig, mit Barn! Er der vel Folk i Verden,
Som Du maa føie, lempes efter? Eller
Har Du besluttet ei at eftergive
For Nogen? Ei at giøre dig til Ven
Af noget Menneske?

Lamprokles.

Det vil jeg nok.

Sokrates.

Du ønsker altsaa dog at leve smukt
I Fred steds med din Nabo, at han dig
Kan laane Ild og Lys, og være dig
Til Tieneste ved mange Leiligheder?

Lamprokles.

Ja det forstaaer sig.

Sokrates.

Reiser Du i Selskab,

Til Lands og Vands, saa ønsker Du at vinde
Dens Yndest, som Du reiser med?

Lamprokles.

Det gior jeg.

Sokrates.

Men hende, som dig elsker meer end Alle,
Med hvem Du gior den store Livets Reise,
Kun hendes Yndest vil Du ikke vinde?
Og veed Du ei, at selve Staten straffer
Børns Utaknemlighed? At den foragter
En utaknemlig Søn? At den forlanger
Ei Dueligheð blot og Klogt og Kundskab
Til sine høie Poster, men et Hierte
Der fyldes af Høimodighed? At Den,
Som smykker ei sin Faders, Moders Grav,
Ei vorde kan Archont? — Gaa, kiære Søn!
Og anraab de udødelige Guder
Først om Tilgivelsen; at ei de holde
Dig for et utaknemligt Menneske.
Naar det er skeet — forliig dig med din Moder!

(Lamprokles kysser hans Haand og gaaer.)

Daphne

(kommer ind ad den anden Dør).

Sokrates.

Der er min lille Daphne. Kom, mit Barn!
Der er min halve Siæl, min egen Psyche.

(Omfavner hende.)

Du veed vel, jeg har mange Kiæreſter
Og Elſkovshandler, ſom jeg kalder dem;
Thi hvor min Tanke finder Sympathie,
Der er et Stævnemøde for min Aand;
Og der er Eros med i Spillet; nemlig
Den rette Eros.

Daphne.

Jeg forſtaaer dig nok!
Ei Barnet, Drengen ei med Vingerne,
Hefæſtos, Aphrodites Søn, der løber
Omkring med Pilekoggret. Nei, den Rette!
Den Store — Ynglingen — den ſkiønne Gud,
Som var før Tidens Fødſel; — iblandt Guder
Den Allerældſte, og dog ligefuldt
Den Yngſte, Skiønneſte.

Sokrates.

Ham mener jeg.

Daphne.

Og naar Du nævner Aphrodite, mener
Du ei dermed den jordiske Gudinde,
Zeus Datter og Diones; hun som boled
Med Ares; — nei, den Himmelske, Du mener,
Reen som det hvide Skum paa Havets Barm,
Hvoraf hun fremsteeg, at beherske Jorden.

Sokrates.

Min lille Daphne! har Du nylig talet
Med Platon? Som det synes, sadler Du,
Som han, en dithyrambisk Pegasus,
Og rider dermed giennem Tankens Rige.

Daphne.

Nei, jeg har ikke nylig talt med Platon.

Sokrates.

Hvad er det for et fiint og giennemsigtigt
Smukt Taageslør, som hænger for dit Øie?
Mig synes Du er ei saa munter, som
Du pleier være. Og skiøndt jeg maa tilstaae,
Du taler som en Bog, saa tykkes mig,
Der er dog noget Mystisk i din Tale,
Dit hele Væsen; — og Du ligner næsten
Præstinden Pythia i Delphi; naar

Hun sidder paa sin Trefod og begeistres
Af den guddommelige Røg fra Hulen.

Daphne.

Ak, Fader! det som staaer mig nu for Hovdet,
Det er den Tanke: Skiøndt det vist var bedst
At hylde den guddommelige Eros, —
Den ældre, himmelske — saa er der dog
Desværre mange Piger i Athen,
Som foretrække Drengen.

Sokrates.

Du er dog
Ei alt af deres Tal?

Daphne.

Man siger, at
Han skyder med forskiellig Piil. Den ene,
Som vækker Kiærlighed, den er af Guld;
Den Anden er slet ikke skarp; den er
I Røret fyldt med Bly.

Sokrates.

Den flyver langsomt,
Men træffer ogsaa.

Daphne.

Ikke altid, Fader!
Den vækker tit Koldsindighed mod Den

Som elsker os. Saa gik det jo min Navne,
Den altfor knibske Daphne, som foragted
Apollon selv, der elsked hende høit.
Hun flyede fra hans Barm, og lod sig heller
Forvandle til et Laurbærtræ, end blev
Hans Fæstemø. Den taabelige Pige!
Jeg kunde græde, naar jeg tænker derpaa.
Den stakkels Gud! Hvad hialp ham nu hans Guddom?
Han blev forsmaaet, foragtet af sin Elskte.
For silde først fortrød det hendes Hovmod;
Det stolte Hierte banked under Barken,
Da slog det omt, for silde for Apol.
Hun blev hans Laurbærtræ, og hendes Krands
Blev hans; og hun, som ikke favned ham
Med Elskovsarme, vandt sig nu som Løv
Omkring hans skionne Hoved! gav ham Æren,
Men Lykken svigted ham. Jeg kunde græde,
Hvergang jeg tænker derpaa.

Sokrates.

Daphne, Daphne,
Betro dig til din Fader! thi Du elsker.

Daphne.

Nei, kiære Fader! det bedrøver mig,
Oprigtig talt, at jeg er ei forelsket.

Sokrates.

Fortæl mig alting!

Daphne.

Du har jo tilladt mig
At gaae imellem ud af Byen, Fader!
Til Fiskerleiet ved den skionne Lund;
Til Damon og Menalkas, til de gamle
Ærværdige Fiskere, der leve med
Hinanden i den lykkeligste Armod.

Sokrates.

Det maa Du gierne! Du kan trænge til
Lidt Munterhed, Adspredelse; Du har
Det ei saa godt her hiemme. Gaa Du kun!
Du har i Haugen pyntet dig med Blomster.
Ja seer man vel! Hvortil behøves nu
De rige Damers Pragt og Ædelstene?
Foraaret selv, det er en Juveleer,
Som sælger os Rubiner og Smaragder
For ingenting.

Daphne.

Naar Du er hiemme, savner
Jeg intet, Fader! Og det veed jeg vist:

Ifald engang jeg faaer en Mand, da vil
Jeg aldrig elske ham saa høit som dig.

(Kysser ham.)

Sokrates.

Det skal Du ikke sige! Dog — man elsker
Paa høist forskiellig Viis; den Kiærlighed
Du finder hos en Fader, kan en Elsker
Ei skiænke dig.

Daphne.

Nei sikkert, sikkert ei!

Sokrates (smiler).

Saa siig mig da: hvo er den Mand, som ei
Du elsker, og som giør dig saa bedrøvet,
Fordi Du ikke elsker ham?

Daphne.

Det er
Som sagt en overmaade deilig Mand.
Og selv Du sætter jo stor Priis paa Skionhed.
Det er just ingen Yngling, men en Mand
I sine bedste Aar; det er en Landmand
I Nærhed af Athen. En vittig Mand,
Med megen Aand; at sige før han blev
Forelsket i mig; thi nu sukker han,
Og bliver næsten stum naar vi er sammen.

Det er forskrækkeligt som Kiærlighed
Kan giøre Folk enfoldige.

Sokrates.

Hvor sees I?

Daphne.

Han tit besøger mine Fiskere,
Og der — der har vi da vort Stevnemøde;
Thi ene har jeg aldrig talt med ham.

Sokrates.

Og har han beilet til dig?

Daphne.

Ja, det har han.
Og Fiskerne forsikkre, han er god.

Sokrates.

Saa har Du jo to Vidner. Det er nok
For at bevise det lovformeligt.

Daphne.

Men jeg har ei ham givet mindste Haab.
Nei tvertimod forstilt mig, som om jeg
Slet ikke brød mig om ham. Jeg har været
Koldsindig, spodsk imod ham; jeg har seet ham
Fortvivle fast, — og det bedrøver mig.

Sokrates.

Det burde vist bedrøve dig, om end

Han var dig aldrig saa modbydelig.
Thi kan Du ei ham giøre lykkelig,
Saa bør Du dog ei krænke, skade ham.

Daphne.

Ja — er det ikke sandt?

Sokrates.

Men deler Du
Hans Følelser, — da er det daarligt handlet,
At lyve først for dig og saa for ham;
At flagre som en Lokkedue, Daphne!
Med snedig Flugt, for desto sikkrere
At bringe ham i Reden.

Daphne.

Men, min Fader!
Naar Duen selv, et saa uskyldigt Dyr,
Kan Sligt, hvad maa da ikke Menneskет,
Som dog langt mere fristet er til Synd?
Man kalder Duen Aphrodites Fugl,
Den trækker hendes Vogn; og tro Du mig,
Den Dreng med Koggeret er dog en Gud;
Og i den skiælmske lunefulde Leeg
Bestaaer maaskee hans største Herredømme.

Sokrates.

Spøg ei med Ilden, Barn! den kunde brænde.

Besøg igien kun dine Fiskere;
Jeg kiender dem og det er vakkre Folk,
Skiondt lidt enfoldige. Hvad hedder Manden
Som elsker dig?

Daphne.

Han kalder sig Patroklos.

Sokrates.

Bring ham til mig, lad først mig tale med ham,
Ifald Du ei forsmaaer en Faders Raad.

Daphne.

Har jeg forsyndet mig saa haardt, min Fader,
At Du mig straffer med et saadant Spørgsmaal?

Sokrates (smilende).

Jeg vil ei straffe dig; — men ofte vore
Jo Børnene fra Riset før vi veed det.

Daphne.

Ak Du har aldrig revset mig med Riis,
Og jeg skal aldrig krænke dig med Slethed.

(Kysser ham og gaaer.)

Anden Handling.

Landlig Egn med en Fiskerhytte. Havet i Baggrunden.

Damon, Menalkas, to gamle Fiskere.

Damon.

Man siger, Sommernatten er kun kort;
Men, Bro'er Menalkas, den kan være lang nok,
Naar Drømmen giækker os. Og jeg har havt
En sælsom Drøm, som ængster mig endnu.

Menalkas.

Skiænd ikke paa den skionne Sommertid!
Den efter eget Tykke verler ei.
Men tit forstyrre Sorgerne vor Sovn,
Da synes Natten uden Ende fast.

Damon.

Min Broder! kan Du tyde mig min Drøm?
I Aftes sov jeg ind, i Tanker om
Vor Fiskefangst; vi havde, veed Du, ei
Giort os tilgode, og min sære Drøm
Var Frugt ei af et overdrevet Maaltid.
Nu tyktes mig, jeg sad paa Klippen hist
Med Angelen og lurede paa Fisk.
Da kom en grumme stor og beed paa Krogen.
Du veed nok, Hunden drømmer kun om Brød,
Og Fiskeren om Fisk. Jeg trak i Snoren
Med begge Hænder, og forsøgte paa
At drage den uhyre Fisk i Land.
Dog var jeg ængstelig derved og tænkte:
„Vil den ei bide dig?" Dog lod den sig
Taalmodig fange. Broder! og det var
En deilig stor Delphin af pure Guld.
Da gios jeg, og jeg sagde ved mig selv:
Mon ei det er Poseidons Yndlingsfisk?
Den vandblaa Amphitrites bedste Skat?
Jeg løste den omhyggeligt fra Krogen,
At ei det mindste Gran af Guldet skulde
Med Hagen slides af; jeg trak den op

I Strikker bundet. Ak, da giorde jeg
En Eed: at aldrig meer jeg vilde vade
I Vandet paa min nøgne Fod; men leve
Paa Landet mageligt kun af mit Guld.
Brat vaagned jeg — og borte var min Fisk;
Men ei min Eed! Den ængster mig endnu.

Menalkas.

Din Eed var jo, som Fisken, kun en Drøm,
Et Blændværk, der forsvandt med samt dit Guld.
Lad det ei ængste dig, min gamle Broder!
Vad Du kun ud paa dine nøgne Been
Og søg i Havet dig det tørre Brød!
Thi meget mere faae vi sielden, veed Du.
Men ingen Gud vil straffe dig for Meeneed.

(Peger hen i en Krog.)

See der! Der har jeg samlet, mens Du sov,
Endnu i Morges tvende Ballier fulde
Af sort' og hvide Steen, som sendes skal
Til Heliasterne, til næste Thing
I Hovedstaden. Hvergang der skal vælges
Og der skal dømmes, skeer det jo ved Steen.
Nu har de noget for igien. Zeus veed
Hvad det kan være.

Damon.

Ja, vi samle Stene
Med Ligegyldighed — de hvide, sorte —
De er os lige kiære; for en Skiæppe
Faae vi et Par Oboler, — det er nok;
Men hist paa Folkemødet gielder det
Dog mangen Borgers Liv! Og derfor gyser
Det i mig, naar jeg ta'er den sorte Steen.

Menalkas.

Du har en altfor øm Samvittighed.
Nu veed jeg hvad din Drøm betyder.

Damon.

Nu?

Menalkas.

Patroklos, som besøger os, den Rige,
I Nærheden af dette Fiskerleie,
Han er den Guldfisk, som beriger os.

Damon.

Men Du vil dog ei føre dig en svag,
En uerfaren Møes Hengivenhed
Til Nytte?

Menalkas.

Kiender Du mig ikke bedre?

Han elsker hende, han vil ægte hende.
Han er Athener, han har Borgerret.
Den stakkels Sokrates er yderst fattig;
Med sine Tanker fanger han ei Guldfisk,
Saa lidt som Du i Drømme med din Angel;
Men dette Giftermaal vil gjøre ham
Og Datteren saa lykkelig, som hin.

Damon.

Ja det var herligt, hvis det kunde skee.
Men hvordan vil Du vende hendes Sind
Til Kiærlighed?

Menalkas.

Derpaa jeg pondset har
Imens Du drømte kun, den hele Nat;
Og det kan skee —

Aristophanes
(kommer som Patroklos).

Aristophanes.

God Aften, Damon og Menalkas! Kommer
Hun her i Aften? Ikke sandt, hun kommer?

Damon.

Det kunde være vel hun kom; ifald
Hun faaer den lille Nabodatter med.

Aristophanes.

Jeg er ei heller kommen ene. Seer I
Den Mand, som sidder der paa Stenen ude,
Som seer paa Bølgerne ved Brændingen?
Han fulgte mig.

Menalkas.

Saa er det da dit Alvor
At ægte Pigen?

Aristophanes.

Sikkert! Hvis hun vil.

Menalkas.

Man maa ei tabe Modet. Da din Hensigt
Er ærlig, vil jeg give dig et Raad.

Aristophanes.

Et godt Raad tit opveies ei med Guld.

Menalkas.

Mit faaer Du for en Smule Solv; jeg tager
Tiltakke selv med Kobber.

Aristophanes.

Nu saa sig det!

Menalkas.

Du veed, at man tillaver Elskovsdrikke.

Aristophanes.

Fy, fy!

Menalkas.

Jeg mener ei de fæle, stærke,
Som kun giør Pigerne forrykt i Hovdet;
Men der er visse Kunster, som ei skade,
Og som man kunde dog forsøge paa.

Aristophanes.

Saa sig mig een!

Menalkas.

Du er jo ei Kyklop,
Med langt og laadent Diebryn i Panden,
Som fra eet Øre gaaer hen til det andet.
Din Næse bøier sig ei tyk og bred
Ud over Læberne. Hvis hun er smuk,
Saa er du med.

Aristophanes.

Er Smiger da saa stor,
I det forfængelige Land, at den
Forfølger os reent ud til Havets Bredder?

Menalkas.

Naar her hun kommer, pleier hun at drikke

Lidt Vand af vores Bæger.

(Hemmelighedsfuld)

Inde har jeg
Lidt sort Uld, taget af vor Nabos Vædder.
Snart kommer Maanen frem, da maa Du kalde
Paa Hekate, og paa den underjords
Gudinde, som forfærder Hundene,
Naar de om Natten staaer og giøer ad Maanen.
En Laurbærqvist om Bægret maa du flætte
Da med den sorte Uld, før Pigen drikker.

Aristophanes.

Og troer Du, at hun drikker Vand af sligt
Et Bæger, som omviklet er af Uld?

Menalkas.

Saasnart Besværgelsen er rigtig skeet,
Kan Uld og Grenen tages bort igien.
Et Billed maa Du danne dig af Vox,
Som forestiller hendes stolte Hierte;
Og det Du smelte maa i Ilden, før
Hun drikker. See, da smelter Hiertet hende,
Og troe mig, hun forelsker sig igien.

Aristophanes.

Jeg takker dig, min ærlige Menalkas,
Et Venneraad kan aldrig skade. Jeg

Skal tage det med Vennen i Betænkning.
Der kommer han. Tillader I mig, Gubber,
At tale først et Øieblik alene
Med ham?

Damon.

Vi vil ei være dig til Hinder
I mindste Maade, dersom Du os lover
At ægte Pigen. Men dersom Du vil
Kun giække hendes Uerfarenhed,
Da ramme dig med Hævn de vrede Guder!

Aristophanes.

Fy! kald ei Guders Hævn ned over mig.
Min Daad fortørner ikke Guderne.

Damon.

Saa gaae vi ogsaa gierne dig tilhaande.
(Fiskerne gaae ind i Hytten.)

Eupolis kommer.

Aristophanes.

Min Ven og Rival! min Eupolis, Tak! fordi Du
fulgte saa langt mig.
Du seer mig til Yderlighed bragt; — vi staae ved
Kysten af Havet,
Og der forlader Du — viid det, min Ven! en Sön-
derknust og Fortvivlet.

Eupolis.

Hvad hører jeg? Zeus forbyde sligt! Aristophanes sig mig dit Vanheld!
Vi troede, Du var en formuende Mand. Du kiøber en Gaard dig paa Landet;
Og er til Bettelstaven nu bragt, og her vil ende fortvivlet?
Fat Mod, min Ven! fortvivl ikke plat. Tit Æren delte Du med mig,
Jeg deler atter med dig mit Guld.

Aristophanes.

Det glæder mig Hiertet at høre.
For Guldet just ei; jeg ønsker ei Guld; men det mig, Eupolis, glæder
At Du er en Ven af det ærlige Slags, som hielper din Broder i Nøden.
Vel ofte misundte Du mig min Krands.

Eupolis.

Ja — Laurbærkrandsen er andet;
Men Penge, paa dem er jeg ikke saa gridsk. Jeg deler Talenterne med dig.

Aristophanes.

Selv har jeg Talenter, Eupolis! har kiøbt en Gaard som er kostbar.

Eupolis.

Saa har Du maaskee dig slemt forkiøbt; og nu, da Gielden skal klares —

Aristophanes.

Jeg siger dig nei! Thi Godset er mit. Der mangler intet paa Gaarden,
Undtagen en Frue, til Hustru mig, og Arbeidsfolket en Madmo'er.

Eupolis.

Du spoger da blot efter gamle Viis?

Aristophanes.

Nei! jeg vil længer ei spøge;
Thi Spøgen med Krukken gik her tilvands, saalænge til den blev Alvor;
Og lystig jeg kom til denne Kyst, for hiem at vandre bedrøvet.

Eupolis.

Forelsket maaskee?

Aristophanes.

Der Gaaden er løst. Du finder Veien i Mørke.
Dog det var just heller saa belmørkt ei, at Næsen Du derfor behøved
Paa Døren at støde tilblods.

Eupolis.

Fortæl, fortæl!

Aristophanes.

Hvad skal jeg fortælle?
Er jeg en Epiker, kiæreste Ven, som ud kan spinde Bedriften
I mange Sange? Hvor snart fortalt! Jeg elsker en smuk lille Pige;
Men Eros, som til min Manddoms Aar jeg hylded ei, hævner sig paa mig;
Thi Pigen er knibsk. Men, oprigtig talt, jeg troer hun Comødie spiller,
Og det kan jeg ogsaa, som vel Du veed.

Eupolis.

Hvad vil da Fortvivlelsen sige?
Hvem er det?

Aristophanes.

Der har vi Spørgsmaalet ret! Der ligger Hunden begravet!
Hvem er det? Broder, jeg varer dig, naar Du Satirer vil skrive,

Da spørg dig altid først for, om Den, som Du med Svøben vil snærte,
Ei har en deilig Datter maaskee, i hvilken Du bliver forelsket.

Eupolis.

Hvo er da Manden?

Aristophanes.

Jeg var en Knøs i Ungdomsaarene kaade;
Jeg kiendte ham ei! — I Bad han ei gik, og slet var hans lurvede Kappe.
Han stod paa Gaden i Tanker tit, var sær og hadede Lystspil,
Forbød Tilhørerne did at gaae. Euripides var ham blandt alle
Den kiæreste Tragiker, for han var riig paa Tankesprog og paa Gloser.
Man sagde — thi aldrig havde jeg selv et Ord end talet med Manden,
At Guderne han foragted, og dem dybt under Begreberne satte.

Eupolis.

Du mener Sokrates.

Aristophanes.

Nu jeg det veed: jeg giorde ham hoiligen Uret.
Ved Agathons Giæstebud jeg ham saae; hans Viisdom
der jeg beundred.
Ja! det er en klog og en ædel Mand; lidt sær —
hvad siger det mere?
Men ingen Sophist. Jeg selv kan ei meer end So-
krates hade Sophister.

Eupolis.

Hans Datter elsker Du?

Aristophanes.

Eupolis ja! Den skionne, den
yndige Daphne.
Men ei hun veed, hun en Beiler har, som hendes
herlige Fader
For hele Folket har frækt forhaant; — og det dybt
gnaver mit Hierte!

Eupolis.

Naar kiærlig Du fortryder din Synd, saa vil Forla-
delsen følge.

Aristophanes.

Hos Faderen vel, men hos Datteren ei. Og vil han
Samtykke give

Til Givtermaal med letsindige Svend? Thi at jeg reent nu er omskabt,
Det veed han ikke.

Eupolis (leer).

Det veed ikke jeg, som lever dog dagligen med dig.

Aristophanes.

Og, Eupolis, dog, dog er det saa. Jeg viger gierne dig Pladsen.
Vi kappes ei meer om Apollons Krands, jeg trænger til Cynthias Myrther.
Jeg af Theaterlivet er mæt, jeg higer efter Naturens.
Jeg overlader dig, uden Sorg, de brogetmalede Skiærme,
Samt Mændenes Flok og Ynglingers Flok, med deilige Pigemasker;
Og Fløitespillet, og talrige Sværm, Tilskuerflokken paa Bænken;
De hurtige letforsvindende Klap! Naar nu et Klap jeg paa Kinden
Faaer af min Daphnes sneehvide Haand, da glemmer jeg Klapperne hisset.
Vel har jeg med en formastelig Spot tit lagt mig ud med Athene,

Men altid har jeg en evig Natur holdt høit, som billigt, i Ære.
Og Skyerne, Fuglene, Vesperne har ei Aarsag til mig at drille:
Thi jeg ærbødigt har hyldet dem — de aldrig udtømmede Skyer,
Som af en bevægelig Dug-Natur fra Fader Okeanos stige
Til Biergenes Aas, med Skove bedækt, hvor sig fiernt-lysende strække
Det frugtfrembringende hellige Lands begeistret-sladrende Floder,
Imens udødelig Skaberkraft nedryste de qvægende Skyer.
Og Fuglene ville vist heller ei ret alvorligt med Næbet mig hakke;
De snadskende Fugle, skiøndt jeg dem tit har høit paa Scenen forklaget,
Fordi de Kornet af Furen stial, den nyligploiede Fure,
Og pikked i Jordbærrets rødmende Frugt; jeg roste dem kiærligt dog atter,
Fordi de snapped den hæslige Myg, som stikker i fugtige Dale.

Og Frøerne selv „Brekkekekex" har Aarsag ei til at klage!
Jeg roste dem jo som Venner især af de sangforstandige Muser,
Af den hornfødde Pan, som hos dem i Sivet skiærer sin Floite.
Ja Harpespilleren selv, Apol, der finder Skiold til sin Lyra.
Men stille Broder! Forlad mig nu! Tag mit Farvel for bestandig!
Hist kommer hun! kold som Artemis, skiøn som den friske Demeter,
Den Mø, som brat Aristophanes hendrog fra Kunst til Naturen.
Og han, som ei skialv i Musernes Hal for et Folk — ei selv for Athener —
Han skiælver nu bag Cypressens Busk i Maanskin blot for en Pige!

(De gaae.)

De gamle Fiskere komme ud af Hytten igien.

Menalkos
(seer ud af Scenen).

Der er hun alt. Han hende gaaer imøde,
Den lille Tvedragt svinder af sig selv.

Vi ere Gubber, Damon! men vi glemte
Dog ei den søde Spøg, som Eros skiænker.
Det ligger nu engang i Møens Væsen,
At hun maa pine lidt den Mand, hun ynder.
Kom lad os gaae tilside! Lad dem tale!

(De gaae.)

Aristophanes kommer med Daphne.

Daphne.

Jeg træffer dig igien ved Fiskerhytten?
Er Du ei kied endnu af denne Kyst?

(Afsides)

Besynderligt! Min Fader har forbudt mig
At drille ham, og dog kan jeg endnu
Ei lade være.

Aristophanes (sagte).

Aristophanes

Beviis nu, at du est en Skuespiller!
Vær ikke længer øm, vær ikke stum!
Suk ei! Vær kiæk! — Den Sukkende foragtes,
Men den Fortørnede forsoner man.

(høit)

Min smukke Daphne! jeg er ikke kommen

Herhid for din Skyld, det kan jeg forsikkre.
Du mødte kun min Elskov med Foragt,
Jeg sætter ingen Stolthed i at haanes.
Jeg gik just fra min Gaard en Aftenvandring,
Og grubled over Kiærlighedens Væsen;
Da fandt jeg: Havets Kyster skildrer det.
Thi Søen ligner Mandens Kiærlighed,
Alvorlig, stærk og af en dyb Natur,
Skiøn lidenskabelig; men Pigens Elskov
Er kold og flad som Jordens Blomsterkyst.
De runde Lilier bag Sivets Blade
Forførisk lokke Voven hid; den kommer,
Den vover sig, mildtrislende paa Smaasteen,
Som skiærer den, skiøndt den er blød og venlig.
I høie Dynger bruste den derude,
Paa Klippen knust, forhaant af Nattens Blæst.
Hvad vandt den ved at snige sig til Stranden,
Til Blomsterkysten med den faste Barm?
Maaskee et flygtigt Kys; — saa stødes den
Tilbage stolt. Og hvad var Troskabs Løn?
Et smukt — et løst — et øjebliklgt — Skum!

Daphne.

Den Flygtige sig tænker Elskov flygtig,
Men ikke hver en Beiler tænkte saa.

Ei for Leandros var det hvide Skum
Paa Bølgerne kun snelle Stierneskud
I Elskovs Luft, som daled og forsvandt.
De vaade Nympher vinkte ham til Sestos
Fra sit Abydos; og det Hav, som skilte
To store Verdensdele fra hinanden,
Forbandt to Elskende; thi Helespont
Blev ham en sikker Vei til Kiærlighed.

Aristophanes.

Det var en anden Sag. Den skionne Hero
Forsmaaede haanligt ei hans Elskov, Daphne!
Hun lyste ham med Faklen fra sit Taarn,
Da slog han Bølgen med en kraftig Arm.
Og da den slugte ham, da styrted Hero
Sig ned fra Taarnet til det elskte Liig.
Da var ei Kiærligheden Skum; nei, Skummet
Blev Kiærlighed, — som i det Øieblik
Da Aphrodite steeg af Bølgerne.

Daphne

(rækker ham rørt sin Haand).

Og har Du mig i Sandhed da saa kiær?

Aristophanes.

Forfør mig ei til Svaghed, for at haane
Mig atter.

Daphne.

Og Du kalder Elskov Svaghed?

Aristophanes.

Ja — den fortvivlede — som ei giengieldes.
Den sømmer sig ei nogen Mand. — Lad Jorden,
Lad Elementerne bekæmpe den, —
Det siger intet, naar den finder Gienklang
I Elskerindens Hierte. Men hvis Hiertet
Er koldt og lukt — og dog han staaer og banker
Som en elendig Vetler om en Skiærv;
Da havde han fortient at hidses bort
Med Cerberus, med Helveds værste Hund,
Fra Hiertedøren.

Daphne.

Hør mig dog, Patroklos!
Jeg kiender dig jo ikke ret endnu.
Man siger, Du var Digter, Skuespiller.
Det var jo Sophokles, som med Perikles
Feldtherre blev, og Æschylos den Helt,
Som slog ved Marathon og Salamis.
O det er skiønt at dyrke Muserne!
Kun sielden vel har jeg seet Skuespil,
Men lader mig dog tit derom fortælle.
Hvi har Du da forladt din skiønne Kunst?

Aristophanes.

Det Chor, jeg hørte Vaarens Roser synge,
Drog mig fra Kunsten mægtigt til Naturen.

Daphne

(rækker ham sin Haand).

Jeg kan ei længer modstaae, jeg er din!

Aristophanes

(Omfavner hende).

Det er Du! Ha jeg vidste det, Du er det.
Ak i det Mindste for et Øieblik!
Det Øieblik jeg skynder mig at nyde,
Thi jeg er bange for at miste dig.

Daphne.

Følg til den ædle Sokrates, min Fader!
Han bød mig bringe dig; han vil ei nægte
Sit Ja, naar Du ham hilser som min Beiler.

Aristophanes.

Det troer jeg ogsaa; men jeg frygter for
At Den, som ønsker det, vil nægte mig det.

Daphne.

Tael tydeligt! Har Du bedraget mig?
Og er Du ikke Den, Du kalder dig?

Aristophanes.

Jo Daphne! jeg er Digter, Skuespiller;
Er agtet, yndet af Athenerne;
Har kiøbt en Gaard herude, har Formue,
Jeg elsker dig. — Det synes være nok —
Det Vigtigste. Patroklos er et Navn,
Dig ligegyldigt, — om jeg hedder saa,
Hvad heller anderledes, naar jeg er
Godseier — Elsker — Digter, — Skuespiller.

Daphne.

Ja det er ogsaa ganske mig det samme,
Min kiære Ven! lad det ei ængste dig.
Patroklos er et vakkert Navn, han var
Achilles' Ven — en giev og trofast Helt;
Men han blev dræbt, han faldt før Ilion
Indtaget blev; (smilende) Du, derimod, Du har
Jo vundet Borgen.

Aristophanes.

Elskelige Daphne!
Du er en Pige med Forstand, Du vil
Ei harmes paa en ufornuftig Viis,
Naar jeg betroer dig — ak, en Ungdomsdaarskab.
Jeg spilled eengang med — var nødt dertil —

I dette flaue Lystspil — Skyerne —
Som Aristophanes —

Daphne (forfærdet).

O alle Guder!
Nu falder det fra Øiet mig som Taage —
Du — Du er Aristophanes!

Aristophanes (forvirret).

Hans Ven!
Tilgiv ham, Huldeste. Han har fortrudt
Sin Raadhed mange Gange. Han var ung,
Letsindig — ak — ei kiendte han din Fader!

Daphne.

Og stilled ham til Spot dog for Athen;
Den ædleste, den bedste Mand! — og hængte
Som Giæk ham op i Skyen i en Kurv;
Og lod ham lære Børn at slaae Forældre,
At spotte Guderne. Jeg seer det, Synder!
Jeg læser i dit Blik — det er dig selv.
Og brat forsvinder nu min Kiærlighed,
Som Nattens Mosedamp for Dagens Straale.

Aristophanes.

Tilgiv en Ungdoms-Overilelse!

Jeg har i lang Tid agtet Sokrates
Som han fortiener.

Daphne.

Ha det kan du ei!
Har Du et Hierte til at fatte ham?
Og kunde Du med al din Levetid
Vel giøre slig en Ondskab god igien?
Min dyrebare Fader! tilgiv mig,
At jeg et Øieblik mig daare lod
Af denne Slanges Hvidslen. Nu tyer Daphne
Tilbage til dit faderlige Bryst!
Hun deler ei sin Kiærlighed til dig
Med nogen Fremmed meer; hun fatter klart
Hvad Skat hun var paa Veie til at tabe.
Antigone forlod ei Ødipus,
En blind, vildfaret, hidsig, syndig Gubbe;
Og skulde jeg forlade dig, som seer
Meer skarpt og klart end hele Attika?
Hvis Siæl er luttret alt i Jordens Modgang,
Som Guld i Ilden; som en salig Aand
Befriet fra Støvet i Elysion?
Nei, Fader! opluk mig din lave Gavl,
Og tag igien mod en forvildet Due.
(Hun flyer fra Aristophanes og vil ile ind i Fiskerhytten.)

Aristophanes (fortvivlet).

Zeus! har dit Lyn med svovlblaa Flamme styrtet
Mig fra Olympen ned i Tartarus?
Og møder mig Empusa der, som skrækker
Sit Bytte med forfærdelig Forvandling,
Før hun fortærer det?

Menon og Antisthenes, tvende Bevæbnede komme.

(Da Daphne seer dem, bliver hun staaende i Hyttedøren.)

Menon.

Der staaer han! Det er Aristophanes.
Jeg sagde dig det nok! Jo han er her.
(Griber ham i Brystet og drager sit Sværd)
Du kommer ikke levende fra Stedet.

Aristophanes (kold).

Er I Herolder fra det mørke Rige?
Vil I afhente mig i Charons Baad?
Jeg frygter ei for at bestige den,
Skiøndt den er løs i Fugerne — skiøndt den
Vil briste med mig. Jeg er ingen Skygge;
Men mindre dog end den; — jeg er et Intet!

Menon.

Tre Nidinger har stevnet Sokrates
For Raadet og anklaget ham paa Livet,
For Gudsbespottelse, Ungdomsforføren.
Vi er den Vises Venner, vi vil hævne
Misgierningen her allerførst paa dig,
Som i et nedrdrægtigt Skuespil
Har giort ham latterlig i Folkets Øine,
Og været første Aarsag i hans Fald.

Aristophanes.

Her er mit Bryst! Jeg skiotter ei om Livet,
Jeg takker dig! Stød til! Hvad nøler Du?

Menon.

Det er mit Alvor, Niding! tro Du mig,
Du har idag seet Lyset sidstegang.
(Han vil giennembore ham.)

Daphne
(styrter hen imellem Aristophanes og den Bevæbnede).

Ha vil Du dræbe den Uskyldige?
Stands, Morder!

Menon.

Daphne! — ha jeg kjender hende,

Det er den Vises Datter. Jeg vil tugte
Din Faders Fiende, Daphne, hold mig ei!

Daphne.

Forbandet være slig en Hævn — et Mord!
Troer Du med Mord at tiene Sokrates?

Menon.

Ha! Du forsvarer Aristophanes?

Daphne
(omfavner Aristophanes).

Det Sværd som ham vil dræbe, først maa bore
Sig giennem dette Bryst. — Han er min Brudgom!

Menon
(træder forundret tilbage).

Din Brudgom, Daphne?

Daphne (i Angst).

Ja, han er min Brudgom!
Forsonet med min Fader! Sokrates
Tilgiver ham.

Menon.

Nu — dersom det er saa,
Saa krumme vi et Haar ei paa hans Hoved.

Aristophanes

(henrykt, med Daphne i sine Arme).

O Kiærlighed! som gav Naturen Livet,
Hvor sødt gienføder Du mig her paa ny.

Tredie Handling.

Det Heliastiske Thing.

En Hal med Buegange til begge Sider. Man seer de første Bænkerader i Coulisserne besatte af Athenienſiske Borgere. Foran dem, paa selve Skuepladsen, sidde sex Archonter, tre paa hver Side. **Melitos** som har talt, gaaer hen og sætter sig paa Bænken bag Archonterne.

Sokrates

(midt foran paa Skuepladsen).

Hvad Indtryk Klagerne paa Jer har giort,
Athenere! det veed jeg ei; men hvad
Mig selv angaaer, var det ei meget langt fra,
De havde bragt mig til mig selv at glemme,
Saa overtalende har Alle talt.
Skiøndt — Sandhed — den har ingen af dem talt;

Og den af deres Løgne maatte jeg
Beundre meest, da de advared Jer
For min Veltalenhed. Det tyktes mig
Den næsten største Uforskammenhed.
Thi naar jeg taler, vil I snart erfare,
Hvor slet og ret mit Ord, min Talen er.
Og hæsligt vilde det mig ogsaa klæde
I slig en Alder, som en Dreng at komme
Med prægtig Snak og med høitravende Floskler.
Jeg beder Eder — tager da tiltakke,
Naar I mig høre tale ligefrem,
Som I paa Torvet og ved Verelboden
Er vant at høre mig; og larmer ei!

Først altsaa maa jeg da forsvare mig
Mod mere farlige Modstandere
End disse Sidste; skiøndt vel ogsaa de
Er farlige. For lang Tid siden har
Man sagt: der var en Sokrates, en Viis,
Som grubled over Himlens skiulte Ting
Og Underjordens; og hvad der var Uret,
Fordreied han til Ret. See, det var farligt!
Thi slig en Mand er en Ugudelig.
Og De som vidned sligt om mig dengang,

Var Mænd med Aand, med Fædrelandets Agt.
Værst er det, at det er saa længe siden
At ei jeg kiender dem, og blandt dem alle
Jer nævne kan — høit — en Komødieskriver.

Aristophanes
(træder frem).

Og her — her staaer han — Aristophanes.
Og som jeg offentlig dig har forhaant,
Saa skylder jeg dig offentlig en Afbigt.
Og see — den giør jeg villig, uden Skam.
Thi, tvertimod, det vilde være skiændigt,
Hvis jeg som moden Mand ei skammed mig
For Drengestregen, om den end var vittig,
Og rysted Lungen i Athenerne.

(Der hysses af Forsamlingen.)

Aristophanes.

Saa sagte! Vi er ikke paa Theatret.
Her er vi Heliaster, Borgere.
Jeg har den samme Ret, som I! Og jeg
Udraaber det paa Thinge: Sokrates
Er en uskyldig, viis, en ædel Gubbe,
Som høit fortiener Fædrelandets Agt.
Derfor forbander jeg det Øieblik,
Da jeg forhaaned ham med Skyerne.

Og hvis I ei frikiende ham, da signer
Jeg Øieblikket, da jeg spotted Jer
I mine Riddere, og skildred hele
Athenens Folk, som en lettroende
Naragtig gammel Taabe, der sig villig
Ved Næsen tage lod af Demagoger.
Nu, Demos! vælg nu selv hvad Du har Lyst.

En Archont.

Du sagde nys: Du var ei paa Theatret,
Derom maa jeg dig minde selv, min Ven!
Paa Skuepladsen taaler Folket Spøg,
Her er det Alvor!

Aristophanes.

Jeg har Alvor talt.

Melitos (sagte til ham).

Vee dig, naar næstegang Du træder op.
Paa Bræderne!

Aristophanes.

Ja Vee, Vee mig, Melitos!
Hvis der Du seer mig oftere. Jeg har
For evig sagt Komødien Farvel.
Nu kan de Andre male Jer Huusscener;
Forældre, vrede paa vanartige Sønner.
Ophørt er den politiske Komødie;

Mig syntes at den burde spille her
Paa Heliasters Thing sin sidste Rolle.

(Han gaaer hen paa sin Plads igien.)

Sokrates.

I Nøden skal man lære kiende Venner.
Det glæder mig, min Ven, at Skyerne
Drev fra din Himmel, og mig viste den
I eget blaa uskyldigklare Lys. —
Mod gamle Anfald har jeg, for det første,
Da intet meer at giøre. Altsaa til
De nye. — Oplæser mig endnu engang,
Hvis I vil tiene mig, Melitos Klage.

En **Archont** staaer op og læser af en Tavle: Melitos Melitos's Søn, anklager Sokrates Sophroniskos Søn af den Alopekiske Demos, som Forbryder, skyldig til at miste Livet; fordi han fordærver Ungdommen, og dyrker ei de Guder Staten dyrker, men kun noget Dæmonisk.

(Han sætter sig.)

Sokrates.

Forbryder kaldes jeg! Ungdomsfordærver!
Athenere, men jeg paastaaer: Melitos
Er en Forbryder, der kun driver Spot
Med vigtige, med høistærværdige Ting,

Med hvilke aldrig han alvorligt har
Befattet sig. Kom hen til mig Melitos
Og tael!

(En Archont vinker ham, han kommer.)

Sokrates.

Ei sandt, Du ønsker Ungdommen
Skal trives vel?

Melitos.

Jeg ønsker det.

Sokrates.

Saa siig:
Hvo gior den bedre? — Hvo der den fordærver,
Har Du alt sagt; men siig os ogsaa: Hvo
Forbedrer den? — Du tier? — Seer Du vel,
Hvor lidt Du dig bekymret har om Sligt?
Og tykkes det dig ikke skiændigt dog?
Og er det ikke nok Beviis mod dig?
Tael dog, min Gode! Hvo forbedrer den?

Melitos.

Nu — Lovene!

Sokrates.

Derom jeg spørger ei
Min Bedste! Hvilke Mennesker, jeg mener,
Som kjende Lovene, naturligviis.

Melitos.

Her — disse Dommere.

Sokrates.

Hvad siger Du
Melitos? Disse her opdrage, de
Forbedre Ungdommen?

Melitos.

Tilvisse, ja!

Sokrates.

Og — allesammen, eller nogle Faa?

Melitos.

Nei alle!

Sokrates.

Ha, ved Hera, herlig talt!
En sielden Rigdom til at fremme Godt.
Og hine Raadmænd ligesaa?

Melitos.

De med!

Sokrates.

Men Fogderne, Melitos, mon de dog
I Sognet ikke stundom dem fordærve?
Gior de dem ogsaa bedre?

Melitos.

Ogsaa de.

Sokrates.

Tilhørerskarerne, som sidde her
Til begge Sider?

Melitos.

Iberegnet.

Sokrates (smiler).

Alle
Athenerne forbedre Ungdommen —
Det er din Mening da, — undtagen jeg.

Melitos.

Det er min Mening.

Sokrates.

Jeg Usalige!
Men svar mig: Dersom Talen var om Heste —
Troer Du, at Alle kan tilride dem,
At Een dem kun fordærver? Eller omvendt,
At Enkelte — Beriderne — dem ave,
At Uerfarne kun skamride dem? —
Du kan ei nægte det, Melitos, om
Du ogsaa gierne vilde. Lykkelig
Var Ungdommen, hvis Een den kun fordærved.
Men jeg vil giøre dig endnu et Spørgsmaal:
Hvad er det Bedste, mener Du, — at leve
Blandt gode Borgere, hvad heller slette?

Vil man vel heller hielpes eller skades? —
Svar mig, Du Gode! Loven byder dig
At svare mig. Vil Nogen gierne skades?

Melitos.

Vist ikke.

Sokrates.

Og naar nu Du kalder mig
Ungdomsforfører, — mener Du dermed
Forsætlig eller uforsætlig?

Melitos.

Ganske
Forsætlig, mener jeg.

Sokrates.

Hvordan, Melitos?
Du troer mig i min Alderdom saa dum,
Forsætlig at forføre Næsten til
At skade mig? — Det troer Du ei, Melitos!
Det faaer Du heller Ingen til at troe.
Altsaa fordærver jeg den enten ei,
Hvad heller skeer det uforsætligt; hvilket
Ei kræver Lovens Straf. I hvert Tilfælde
Har Du jo løiet! Skeer det uforsætligt,
Da trænger jeg til Varsel, Underviisning,
Straffkyldig er jeg ikke. — Nu til Dadlen

Om Guderne. Her maa Du give mig
Lidt nøiere Forklaring om din Mening.
Er det din Mening, at jeg dyrker ei
De Guder, Staten dyrker; eller troer Du,
At jeg er reent ugudelig, og ingen,
Slet ingen Guder dyrker?

Melitos.

Ja det er
Min Mening just: Du dyrker ingen Guder.

Sokrates.

Du selsomme Melitos! Hvordan kom
Du dog til denne Mening? Sol og Maane,
Dem holder altsaa jeg for Guder ei,
Som andre Mennesker?

Melitos.

Nei, nei, ved Zeus,
I Dommere! Han troer, at Solen er
En Steen, og Maanen, troer han, er af Jord.

Sokrates.

Der tog Du mig for Anaxagoras;
Ham maa Du stævne hid for slige Tanker.
Altsaa — ved Zeus — jeg troer paa ingen Gud?

Melitos.

Nei, nei, ved Zeus, Athener! han troer ingen.

Sokrates.

Det er en Ungdomsstreg, Athenere!
Melitos her opfundet har en Gaade,
Og prøver om den vise Sokrates,
(Som Folk mig kalde, mener han, til Spot)
Kan løse den. Den er ei vanskelig.
Tillader mig blot paa min vante-Viis
At svare ham, og giører ingen Larm!
Siig mig, Melitos! gives der vel Ting
Som angaae Mennesker, men derfor dog
Ei Mennesker? — I Mænd! han skal mig svare,
Og I bør rolige forholde Jer.
Svar! Gives der vel Ting, som angaae Heste,
Men ingen Heste? Ingen Fløitespiller,
Men dog vel Ting som angaae Fløitespillet?
Nei, bedste Mand! der gives intet Sligt,
Du maa nu svare dertil eller ei.
Endnu et Spørgsmaal: Gives der vel Folk,
Som troe paa det Dæmoniske, men som
Ei paa Dæmoner troe?

Melitos.

De gives ei.

Sokrates.

Jeg takker dig, at Du engang vil svare.

Men naar jeg altsaa paa Dæmoner troer,
Er de ei Guder, eller Gudesønner?
Og hvordan kan jeg troe paa Sønnerne,
Men ikke paa Forældrene? Nedstamme
De ei fra de udødelige Guder,
Ved Nymper, eller Andre? — Altsaa seer man:
Melitos var i stor Forlegenhed
For at paadigte mig en virkelig
Forbrydelse; men da han ingen fandt,
Saa digted han, — som han sædvanlig pleier —
Os noget Slet.

(Melitos gaaer forbittret hen og sætter sig.)

Sokrates.

Men det er ikke ham,
Det veed jeg meget vel — som styrter mig.
Jeg underligger ikke Anytos og hans
Og Lykons Had, — men Mængdens — hvis jeg falder.
Dog — hvis det skeer — troer I jeg frygter Døden?
Nei, nei! da dyrked jeg i Sandhed ei
De høie Guder, hvis jeg frygted den.
At frygte Døden, I Athenere!
Det er at være indbildt viis, og bilde
Sig ind at vide, hvad man ikke veed.
Thi Ingen veed, hvad Døden er. Maaskee

Den er det ypperste, det bedste Gode;
Og dog man frygter den, som om den var
Det største Onde. Hvis maaskee jeg troer mig
Lidt mere viis end Mange, da bestaaer det
Blot i, at jeg mig ikke bilder ind
At vide, hvad ei Mennesker kan vide.
At synde derimod mod Lov og Sæder
Og mod Retskaffenhed, det veed jeg, at
Jeg ikke bør. — Og nu opfordrer jeg
Enhver, som kan bevise mig, at jeg
Var Ungdommens Forfører! — Alle tie?
Saa træder frem, I Mænd, som vidne kan
At jeg var dens Forbedrer. Kriton, Du
Min Ven, og Fader til Kritobulos!
Lysanias, Du Sphettier, og Fader
Til Æschines! Antiphon, kom! Du Fader
Til min Epigenes — og Andre fleer!
Jeg seer, jeg har ei nødig Jer at kalde,
I trænge Jer frivilligt giennem Mængden,
Til gamle Sokrates.

Fædrene.

Vi takke dig,
Du ædle Mand! — Du opdrog vore Sønner
Til Dyd og Viisdom. — Leve Sokrates,

Den viseste Athener! — Guderne
Beskytte ham!

Sokrates.

Tak, tak, I gode Venner!
Og gaaer nu hen paa Eders Plads igien,
Og lader mig et Ord først tale her
Med mine Dommere, før de mig dømme.
(Til Folket)
Maaskee vil det fortørne fleer blandt Eder,
At ei jeg prøver paa at røre Hiertet!
Thi Mange tog i mindre farlig Sag
Hustru og Børn fra Hiemmet med, og søgte
Med Taarer at formilde Dommerne
Til Skaansomhed og til Forbarmelse.
Maaskee det krænke vil Forfængligheden,
At ei jeg griber til det sidste Middel;
Hvad let jeg kunde; — thi jeg stammer, som
Homeros siger — heller ei fra Egen
Og Fieldene, men kun fra Mennesker.
Jeg efterlader Hustru, kiære Børn,
Som vist sig vil bedrøve ved min Død.
Men ei jeg rokke vil Retfærdigheden;
Meensvorne gior Jer ikke Mines Taarer.
Jeg kræver intet andet end min Ret.

Og derfor beder jeg, Athenere!
Ei kalder det Indbildskhed, Ringeagt,
Ifald jeg uden slige Sørgescener
Gaaer bort herfra og venter paa min Dom.
Det skylder jeg Retfærdighedens Mænd,
Det skylder jeg min Alder og mit Rygte;
Som — være det nu grundet eller ei —
Hos Sokrates Udmærket noget finder,
Ei ganske Hverdags, — der har bragt ham til
Ei at foragte — ei at frygte Døden.

(Han gaaer.)

Archonterne reise sig.

En Archont.

Først skal der stemmes nu, om Sokrates
Er skyldig, eller om han er uskyldig.
Man bringe Krukker, sorte, hvide Stene
Omkring til Folket! Men for Sindet fromt
At stemme til Retfærdighed, ved denne
Høist vigtige Handling — lukker Choret ind,
At siunge Hymnen, medens Folket stemmer,
Til Adrasteia Nemesis, — Athene;
At de bevæge Hierterne til Retfærd,

Og true Den, der handler af en lumsk
Forblommet Hevnlyst, med Giengieldelsen.

(Bagdørene aabnes og Choret, som bestaaer af hvidklædte Ynglinger og Drenge, træder ind.)

Chor.

O Adrasteia! hellige Nemesis!
Du Nattens Datter, som med dit Fakkelblus
Opklarer Mørkets Mulm, og rammer
Snart eller silde hver fræk Forbryder.

Straal ned som Stierne giennem din sorte Nat!
Vor Aand opklar, som hildes i Skumringen!
Din Vægtskaal viis, som Retfærd veier,
Træf med dit Spyd den Brødefulde!

Og du, Athene! der som en Tanke sprang
Af Gudens Hoved, — Mandens og Qvindens Aand
Forener du, blaaøiede Jomfru!
Theseus at bygge sin Stad du lærte.

I faldne Muur af gamle Kekropia
Kun tuded Uglen — ei du forsmaaede den —
Den blev din Fugl, — den saae i Mørke.
Lær dit Athen nu i Mørket skue!

(Imidlertid er Stemningen skeet. Archonterne mødes med Tavler fra de modsatte Sider og meddele hinanden Udfaldet. Choret træder tilbage og gaaer. Sokrates indbringes igien.)

Archonten.

Tohundrede — ott'oghalvfierdsindstyve
Frikiende dig, o Sokrates! men Du
Fordømmes af — Tohundred eenogfirs.

Melitos
(kommer glad).

Tre meer? Saa maa han døe.

Archonten.

Da ikkun Tre
Har Overvægten i at dømme: skyldig,
Saa kan Archonterne tillade dig
Din Straf at vælge selv. — Hvis Pengebøder,
Maa Summen være stor; men kan Du ei
Udrede den, velan, saa vælg imellem
Landflygtigheden eller evigt Fængsel.

Sokrates.

At jeg er ikke vred paa Eder, I
Athenere, for I fordømme mig,
Dertil bidrager meget.

(Archonterne sætte sig.)

Deels er det
Ei kommet mig uventet; tvertimod,
Jeg havde troet, at mange flere Stemmer
Mig skulde fælde. Nu er Overvægten
Saa liden, saa høist ubetydelig,
At hvis Melitos ikke havde brugt
Den her nødvendige Forsigtighed
I sit Navn blot at underskrive Klagen,
Saa havde Lykon, Anytos ei her
Havt Lov at stemme med, og jeg var fældet
Da blot af Een, imellem flere Hundred.
Ja — hvis de To ei havde hvervet for ham,
Saa havde han ei vundet Femtedelen
Af Stemmerne mod mig; og tusind Drachmer
Han havde maattet bøde for sin Frækhed.
Men — ligemeget! Manden vil min Død.
I, derimod, tillade mig at vælge
Hvad jeg fortiener. Nu er altsaa Spørgsmaal:
Hvad Sokrates af Eder har fortient.
Jeg aldrig brød mig om at vorde riig,
Og Folketaler og Krigshøvding vilde
Jeg heller ikke være. Ærlig sagt:
Fordi jeg fandt mig kaldt til noget Bedre.
Bilægge den udvortes Tvist med Vaaben,

Kan Mange lære Jer; men: stifte Fred
I Siælen, vorde noget Dygtigt der,
Før I forlange Pligter kun af Andre, —
Dertil var ikke mange Læremestre.
Jeg troer at have været Jer en Slig.
Er altsaa Spørgsmaal om Fortieneste,
Da maa den være god og ikke slet.
Og har en Fædrelands-Velgiører da
Bespiisning ei fortient i Prytaneion?
Langt meer end Den, som i olympisk Leeg
Med Tospand, Fiirspand først til Maalet kom?
Thi hin forøger ikkun Statens Glands,
Og trænger ikke til et saadant Maaltid;
Jeg derimod — jeg kan behøve det.
Skal altsaa jeg tilkiende selv mig Ret:
Bespiisning vorder det i Høitidshallen,
Paa Statens, paa mit Fædrelands Bekostning.

(Der hysses og trampes i Forsamlingen; nogle af dem man seer paa Bænkene, staae op og trække sig tilbage.)

Melitos (kommer).

Du hører Folkets Bifald, Sokrates!
Oprørende Forbryder! Bragt til Tærsklen
Af Dødens Port, og neppe viist et Smuthul

Til Redning, fordrer Du en Hæder, som
Kun Staten viser sine største Mænd.

Sokrates.

Der gives Øieblik i Livet, hvor
Fortieneſten, som taler men ei høres,
Opfordrer Menneſket til Selvforſvar,
Hvor det var Feighed, Hykleri at tie.
Den Agtelſe, jeg ſkylder Folk og Stat
Og egen Ærlighed, ſkal ei fornærmes
Af ſlige Kunſter. Derſom ei den Lov
Var indført her, at man paa een Dag kan
Dødsdommen over den Indſtævnte fælde,
Da vilde ſelv I overtydes ſnart
Om min Uſkyldighed. Melitos fordrer
Min Død, om hvilken ſelv jeg yttred nys
At det var uviſt, om den kunde kaldes,
Et Onde. Dog I vil, at jeg ſkal vælge
Hvad klarligt jeg erkiender for et ſligt,
Som evigt Fængſel. Hvad er Livet vel
I Trællelænker? Eller Pengebøder.
Jeg er en fattig Mand og har ei Penge.
Saa ſtaaer Landflygtigheden da tilbage.
Men altfor kiært mig maatte Livet være,
Hvis ikke jeg begreb: at Den ſom ei

Kan trives i sit eget Fædreland,
Han trives slettere blandt Fremmede.
I slig en Alder skulde jeg mit Liv
Begynde forfra? Gaae fra By til By,
For atter der at vorde landsforviist.
Thi hvor jeg kom, der maatte jeg dog tale
Og sige, hvad jeg tænkte, uden Grandsken
I Aandens Dyb var Livet mig et Intet.
Sig slokked Ungdommen at høre mig,
Og trued ikke da den samme Skiæbne?
Og naar jeg siger Eder, at min Dæmon
Som tit i Eensomhed mig giver Vink,
Advaret har for Sligt — saa troe I mig
Vel heller ikke. Hvis jeg havde Penge,
Saa vilde jeg betale Bøderne,
Som I paalægge mig. Men alt hvad jeg
Kan give Jer, — det er en Mine*) høist.
Dog — Platon, Kriton og Kritobulos
Apollodorus — have tilbudt mig,
Hvis det behøves skulde, tredve Miner.
Saa meget vil jeg da betale Jer,
Og disse Mænd vil gaae i Borgen for mig.

---

*) 12 Rigsdaler.

Aristophanes (træder frem).

Jeg byder meer, jeg byder hvad forlanges.
Tag hvad jeg har! Tag hele min Formue!

Melitos (kommer).

For silde! Han har opbragt Folket med
Sin Indbildskhed, sin Særhed og sin Dæmon.
Og mens han stod og roste høit sig selv,
Er firsindstyve Stemmer gaaet over
Til Modpartiet, som fordømmer ham.

Archonten
(kommer og siger bedrøvet).

Trehundred eenogtredsindstyve Stemmer
Mod hundrede ott'oghalvfemsindstyve
Har dømt dig — til at tømme Giftens Bæger.

(Der opstaaer en dyb Taushed.)

Sokrates (bryder den).

Athenere! Det vil ei vare længe,
Før strængt man dadler Jer, for I fordømte
Den vise Sokrates til Døden; thi
At jeg var viis, det vil man paastaae dog,
Om det med Rette skeer nu eller ei.
Og havde blot I lidet givet Tid,
Saa havde I aldeles kunnet spart
Uleiligheden og Henrettelsen,

Thi da var Døden kommen af sig selv.
Dog træffer ei min Dadel Eder alle,
Kun dem der fældte mig. Nu staaer tilbage
Da blot, at gaae i Døden som en Mand.
Thi skammeligt det var saavel i Retten
Som naar man gaaer i Krig, at kaste Vaaben
Og tigge sin Forfølger om sin Frelse.
Men hvad nu følge vil, det spaaer jeg Eder.
Man siger jo at Mennesker, der snart
Skal døe, besidde hellig Spaadomskraft.
Naar jeg er død, da vil snart Straffen følge.
I troe at stoppe nu den Dadlermund,
Som kalder Jer til Regnskab for Jer Vandel;
Men mange Stemmer høiere vil raabe.
Og troe I med Henrettelser at standse
Den Dom, der træffer Eders slette Handling,
Da feiler I. Athenes Ugle snart
Vil atter flagre til Ruinerne
Og hyle frygtelige Varselslyd.
Jeg træder hist for andre Dommere,
For Minos, Rhadamantos, Ækos og
Triptolemos — de vil mig ei fordømme.
Jeg træffer Palamedes hist og Æas,
Og mange fleer Uskyldigtmyrdede.

Kiært vil det være mig med dem at tale,
Der kan man tale frit; thi der henrettes
Man ei, fordi man taler Sandheds Ord.
Kun een Ting beder her jeg Eder om:
Hvis mine Sønner, naar de voxe til,
Om Rigdom sig bekymre, — hvis de stræbe
Til andet Maal end Dydens, — straffer dem
Med Dadel, som jeg her har straffet Jer!
Og bilde de sig ind at være noget,
Og er dog intet, — revser dem, som jeg
Har revset Jer! Og det vil glæde mig,
Naar hist — hvad vist jeg troer, — jeg det erfarer.

Men det er Tid nu at vi skilles ad —
Jeg for at døe, I Andre for at leve.
Hvad der er bedst — det veed kun Guden hist!

(Han gaaer.)

Sokrates's Huus.

Xantippe. Daphne. Lamprokles, den lille Kriton.

Xantippe.

Saadan behandle disse Uslinger
Den største Mand Athen end har besiddet!
En Mand, hvis Aand og Hierte rev mig hen
I Ungdomsaar saa stærkt, at reent jeg glemte
Hans Hæslighed og ringe Herkomst; da
Jeg i min Frændes, i Perikles Huus
Ham kiende lærte; hvor Aspasia
Gav ham den første Smag paa Videnskaber.
Og jeg har ogsaa altid holdt af dem.
Faa unge Møer havde vel, som jeg,
Glemt alt det Øvrige, glemt Rang og Velstand,
Og sig forelsket i den blotte Viisdom.
Desværre, jeg var fattig, som han selv.
Er Krybben tom, da bides Hestene.
Det er et lavt, et pøbelagtigt Ordsprog,
Men er dog sandt. — Dog maa jeg give ham
Den Roes, — det var ei ham, — det kom fra mig;
Naar Børnene først havde giort mig vred,
Naar Naboerne havde ægret mig,

Naar Næringssorger havde ængstet mig,
Og naar hans sære Væsen drilled mig.
Men — det er glemt, det er tilgivet Alt;
Thi han er god, — hans Hierte — det er Guld.
Og han vil nok forsvare sig saaledes,
At Fienderne skal alle staae tilskamme.
Han vender hiem med Seir, det veed jeg vist.
Desværre venter ham kun atter Sorg
Og Ærgrelser! Thi Datteren gaaer hen
Og sig forlover med hans værste Fiende.
Det var da Takken for den megen Godhed,
Hvormed han overdynged dig, Du Slette,
Du Utaknemlige! paa min Bekostning?
Men nu — nu er jeg mere tro end Du.

Daphne.

Nei, kiære Moder! Daphne blev sin Fader
Saa tro som Du din Husbond. Han har givet
Sit Ja til dette Ægteskab, før han
Gik hen paa Thinget at forsvare sig.

Xantippe.

Den Stakkel! Ak, han siger Ja til Alt,
Naar blot man ikke disputerer med ham,
Og han beholder sine Meninger,
Saa faaer man ham til Alt. Og derfor var

Jeg ogsaa nødt, at tage mig af Huset;
Og hvis jeg stundom syntes lidt for mandig,
Saa var jeg nødt dertil; thi Sokrates
Er vel en Viis for hele Grækenland,
Men ingen Husbond i sit eget Huus.

Daphne.

Trøst dig, min Moder! Aristophanes
Vil redde ham, hvis han til Bøder dømmes,
Om saa det var med hele sin Formue.

Xantippe.

Nu det er ædelt! det er vel giort, godt giort.
Saa vil jeg ogsaa da tilgive ham.
Der er han.

Aristophanes kommer.

Daphne
(iler ham glad imøde).

Aristophanes!

Aristophanes (bedrøvet).

Min Daphne!
Ulykkelige Hustru! — Arme Smaae!

Xantippe.

Hvad er der skeet? Du tier. Tael! Din Taushed
Mig skriger værst.

Aristophanes.

Man gav ham Valget frit
Imellem Bøder, Fængsel, Landsforviisning.
Han afslog alt! Jeg vilde bøde for ham
Med Penge, — men for silde! Sokrates
Forbittred Hierterne, fordi han følte
Sin Værdighed og taled som han følte.
Da dømte Folket ham tildøde, — til
At tømme Giftens Bæger.

(Børnene græde.)

Xantippe.

Drikke Gift?
Saa vil jeg drikke med dig, Sokrates!
Saa vil vi dele Bægret. Du har deelt
Den bittre Livets Kalk med mig; nu er
Det billigt, at jeg deler din igien.
Uhyrerne har dømt den Viseste,
Den bedste Mand til Døden!

(Pludselig greben af en stærk fortvivlet Angers Følelse)

Men jeg vil
Ei kaste Skylden meer paa Fremmede.
Hans Død opdirker Laasen for min Siæl,
Og sprænger den forfængelige Dør,
Hvor Selvroes sidder, Egenkiærlighed

Og sminker sig. Nei, nu skal Sandhed skrige!
Jeg — jeg har dræbt ham. Jeg har giort ham Livet
Utaaleligt. Jeg, jeg har giort ham Døden
Tillokkende. Han vil ei vende meer
Tilbage til den Hule, hvor ham Avind,
Meduſa med de fæle Slangehaar,
Forſtener til den græsſelige Taushed.
Som et fortvivlet Vildt, der grumt forfølges
Af glubſke Blodhund ud til Søens Kyſt,
Han ſtyrter ſig i Havet, drukner der,
For ei at faae ſit Hierte ſønderrevet.
Bort, Maſke! Bort Undſkyldning! Bort hver Løgn,
Som vil forfægte Synd og Skamløshed.
Med revne Klæder og med Flaggerhaar
Vil jeg Athenens Gader giennemhyle;
Vil kaſte mig paa Tærſklen til hans Fængſel —
Og haaber at der Nemeſis mig træffer,
For Folkegiften isner Hiertet ham.

(Vil bort.)

Daphne

(kaſter ſig for hendes Fødder).

O Moder bliv! Bedrøv vor Fader ei
Med ſlig en Handling, ſom, Du veed, han hader.

Xantippe (mat).

Nu vel, saa slutter jeg mig i min Vraa
Og venter der, til Solen synker, Daphne!
Saa drikker han sin Kalk, og jeg med ham.
Thi der er Gift i flere Bægre, Daphne!
End det som Bødlen rækker Sokrates.

(Hun gaaer ind i Sideværelset.)

Daphne.

Den arme Moder! Hellig Veemod kan
Ei lindre Sorgens Qval i hendes Bryst.
Forbittrelsen ophidser hendes Blod;
Og nu — af Kiærlighed og Troskab til
Vor arme Fader, — som, uagtet al
Jilsindethed, hun elsker meer end Livet, —
Maa Braadden saare hendes eget Hierte.

Aristophanes.

I arme Smaae, aftørrer Eders Taarer!
Min Daphne, Haabet er ei ganske slukt.
Alt vil jeg vove, for at redde ham.
Jeg staaer Jer nu i Husbonds, Faders Sted.
Med Eros Rose følger Livets Torn;
Den som ei taaler, Tornen stikker ham,
Fortiener ikke Rosens Duft. O Børn!
Zeus træffer ei den Gode med sit Lyn,

Han paa den skybedækte Himmel lod
En Aabning vise sig, skion lyseblaa,
Som mulig Frelsesdør for Sokrates.
Det Skib, som aarlig gaaer til Den Delos,
Med Krandse smykt, med Præster, Sangere,
At helligholde Festen for Apol,
Det hellige Skib ei kommet er tilbage.
Mens det er borte, maa der ingen Domfældt
Henrettes i Athen. Hvor længe det
Kan vare, veed man ei; maaskee det kommer
I Morgen alt, maaskee om nogle Dage.
Men Tid til Redning er der, som I see.
Jeg alt bereder til den Vises Flugt;
Og kommer Skibet, blier det mere let
I Glædestummelen, — naar Ingen tænker
Paa skumle Fængsel — at bortføre ham.
Vel afslog han idag Landflygtigheden,
Da den blev budt ham; men der er stor Forskiel
Paa: selv at dømme skyldig sig for Brøde,
Paa Thing høitideligt at giøre Løfter
Om evig Fiernen fra sit Fædreland;
Og paa: at vige for en opbragt Pøbel,
En Maanedstid, til den faaer Øiet op,

Og kalder selv med Hæder ham tilbage.
Fat Mod, min Daphne! Græder ikke Børn!

(De Smaae tørre Taarerne af Øinene og see glade paa ham.)

Jeg skylder Eders Fader en Erstatning!
Jeg hængte ham engang i Skyerne;
Nu standser jeg ham paa hans Flugt i Sky
Til de udødelige Guder. Der
Han kommer tidsnok; men vi Mennesker
Behøve lidt Guddommeligt paa Jorden.

Fierde Handling.

En Hal.

Æschines. Platon. Epigenes. Kritobulos.

Æschines.

I denne Hal, saa nær ved Porten, samles
Vi bedst; og jeg har hidbestilt en Skipper
Der boer i Nærheden; hvis Fartøi ligger
Seilfærdigt i Piræos. Han kun venter
At Skibet, som nu kommer hiem fra Delos,
Indlægge skal i Havnen, og at Festen
Skal være feiret, for at lette Anker.
Jeg haaber vist, vi overtale ham
Til at bortføre Sokrates.

Platon.

Ifald
Kun Sokrates sig lader overtale.

Æschines.

Naar alle vore Penge sammenlægges,
Da vil den Sum ei mangle, som behøves
Til at bestikke Fangevogteren
Og Skipperen, til at betale Fragten.
Hvad kun mig ærgrer er, at denne Giøgler
Deeltager i vort Anslag.

Kritobulos.

Ja det er
Ret ærgerligt. Jeg lider heller ei
Den falske Karl.

Platon.

Hvem?

Æschines.

Aristophanes.
Som overalt, jeg ynder ei Poeter;
De efterligne kun det Synlige,
De hildes i det Sandseliges Aag.
En Tragiker — det faaer endnu saa være —
Men denne plumpe Giøgler —

Platon (venlig).

Æschines!

Tillad mig, at jeg her modsiger dig.

Æschines.

Siig Du mig kun imod! Jeg hører gierne
Vor vise Lærers kiæreste Discipel.
Ak! naar vor gamle Sokrates er borte,
Maa Zeus vi takke for vor unge Platon.
Du sætter selv jo Digtekunsten dybt
I Rangen i din Phædros?

Platon.

Saa har Du
Mig ei forstaaet ret. I første Rang
Jeg sætter Dem som dyrke Kiærligheden,
Det Skiønne, Viisdommen og Muserne.
Er Sangen Virkning af en Skaberaand,
Som danner Idealer for det Skiønne,
Da er den ingen smaalig Efterligning,
Ei slavisk Billed af Naturen blot,
Ei Smigreri, der pirrer Aandens Gane,
Som Kogekunstens pirrer Legemets;
Og da tilhører den det Ypperste.
Thi det Guddommelige, Æschines!
Er jo det Skiønne, Vise, Gode selv.

Æschines.

Til slig en idealsk Poet vil Du
Dog ikke stemple Aristophanes,
Som søler sig kun i et komisk Dynd,
Bestryger end, som Thespis, Ansigtet
Med Bærmen af den lave Pøbels Fagter,
Og søger Løn i samme Pøbels Latter.

Platon.

Det gjør han vel — tilsyneladende!
Jeg ogsaa nok vil tilstaae dig, at han
Tit altfor længe vælted sig, — og ei
Ironisk blot — i dette Pøbeldynd.
Dog gik det ham som Svanen, Æschines!
Thi den blier ikke vaad i Vandet, veed Du,
Og Draaben triller af de hvide Fiær,
Der ikke plettes. Overgivenheden
Har tit vel plettet Aristophanes,
Men kraftig Lud har vasket Pletten bort.
Nu luttres han i Kiærlighedens Ild;
Og aldrig var han blot en ussel Giøgler.
Hans Skiæmtestykker er politiske —
De angaae hele Folket, Grækenland.
Og i hans Pølsehandlere, hans Narre
Saae Hellas sine vidtberømte Mænd

Paa Vrangen tit, men ogsaa tit i Hiertet.
Og hvad der adler Aristophanes,
Det er den skiønne, yndige Natur,
Der som en Foraarskrands af bedste Blomster
Maa tiene Spottebilledet til Ramme.
Jeg skatter Rammen meer end Billedet.
Hans Chor er idealske; naar han lader
Et Element, Naturen, Dyret tale
Da — paa sin Maade — stor som Æschylos,
Han hæver sig ei over Tidens Sæder
Alene; — nei, høit over Tiden selv.
Og dog maaskee blier hans det bedste Billed
Af vort Athen om nogle tusind Aar.
Thi al den Ynde som Chariterne
Gav Grækersproget, — den udtrykker Han.
Stor er vist Æschylos og Sophoklos;
Men Grækenland er mere skiøn end stor;
Den muntre Skiønhed, dette Skiælmeri,
Den genialske Overgivenhed
Udtrykker han. Og derfor kalder jeg ham
Chariternes og Grækersprogets Yndling.

Æschines.

Jeg troer, min Ven, at Du omvender mig.
Jeg stifter Fred med Aristophanes.

Platon.

Og hvad som Digter, Æschines, han savned,
Det vil han finde nu som Menneske,
Naar Kiærlighedens hulde Vanvid har
Giort ham til trofast Elsker af det Skiønne.
Da voxer Vingen paa hans gode Ganger.
Som alle Andre, har han tvende Heste:
Den Ene — sort, uædel, tøileløs,
Har giort ham selv og Mange meget af det;
Den Anden: viis og god og ædel, vil
Nu hæve sig til Himlens høie Hvælving,
Til det i Sandhed Værende; men den
Vil ikke styrte med ham.

Æschines.

Godt! jeg troer dig.
See der er Manden, som jeg hid har stevnet;

(Jon, en Skipper, træder ind, Æschines gaaer ham imøde og trykker hans Haand.)

Og som jeg kort og godt nu giøre vil
Vort Forslag.

Jon.

Hvormed kan jeg tiene dig?

Æschines.

Du heiser Seil endnu i Aften, Jon!
Ei sandt? Du drager til Sikilien?

Jon.

Jo! dersom Æolos kun og Poseidon
Tillade det, — og Zeus. Det blæste stærkt
I Nat, og Regnen mægted ei at slukke
De røde Lyn. Nu lader det dog til
At blive klart igien til Folkefesten.

Æschines.

De mægtige Guder vil ledsage dig,
Ifald Du over først en værdig Handling.

Jon.

Jeg har alt offret Qvæg paa deres Alter.

Æschines.

De vil ei Qvæg — de fordre Mennesker.

Jon.

Der tog Du feil, min unge Philosoph!
I gamle Dage, veed jeg, det var Skik
At offre Mennesker; men nu ei meer;
Og den som vilde prøve nu paa Sligt,
Han fik at gjøre med Archonterne.

Æschines.

Du misforstaaer! Jeg mener, Den maa være

Et dydigt Menneske, som hielpes vil
Til lykkelige Skibsfart af Poseidon.

Jon (leer).

Ifald saa var, da frygter jeg, at Kiølen
Kun sielden vilde ploie Bølgens Ryg.
De fleste bedste Søfolk jeg har kiendt,
Det vare nogle ryggesløse Knægte.

Æschines.

Men Mordere dog, Jon, var de neppe.
Erindrer Du dig Sagnet om Arion,
Som ogsaa reiste til Sikilien,
Og som de grumme Skibsfolk vilde myrde?
Delphinen redded ham, og Morderne
Leed Korsets Død.

Jon.

Jeg agter ei at myrde.

Æschines.

Men hvo ei redder den Ufkyldige,
Naar let han kan, den myrder middelbart.

Jon.

Hvem skal jeg redde?

Æschines.

Sokrates! den bedste,
Den viseste Athener, som et daarligt,

Et uretfærdigt Folk har dømt tildøde.
I Aften skal han tømme Giftens Bæger
Naar Solen synker. Du kan redde ham!
Tillad os, hans Discipler, dig at bringe
Paa Skibet Gubben ud i Mørkningen.
Vel kan vi ikke byde dig ret meget,
Thi vi er fattige; men tred've Miner
Faaer Du dog strax, og siden faaer Du fleer.
Der er ei Tvivl om, Folket vil fortryde
Sin Synd, og Staten vil belønne dig.
Du redder den, at ikke den begik
En Brøde, som i mange hundred Aar
Erindringen os vilde skiændigt plette.

Jon.

Jeg færdig er at tabe Sands og Mæle!
Du vil mig her bestikke, til at vorde
Oprører mod mit Fædreland, dets Lov —
Og mener: Staten skal belønne mig
For mit Forræderi? — Det er dog vist
At disse Philosopher alle have
En Skrue løs. Dog — Du er ung endnu;
Med dig maa man see lidt igiennem Fingre.
Men denne gamle Skalk, som Jer fordærver,
Han sidder som en Rotte nu i Fælden,

Med samt sin brune Kappe; og ham, troer Du,
Jeg skulde laane Skibet til hans Flugt?
Nei, nei! saa kiender Du ei Jon ret.
Den Sokrates en Viis, med stor Forstand?
Ved Bacchus! han har ikke meer, end jeg.
Alt hvad han siger — har jeg ofte hørt —
Er ligefrem, hvad alle Mennesker
Begribe kan. Er det en Philosoph?
Ja — var det Gorgias og Hippias!
De tale lærd og de gaae prægtigt klædt,
Og deres Viisdom maa man dyrt betale;
Men denne Sokrates jo takker Gud,
Naar man for ingenting vil høre ham.
Han har fordærvet Jer, det er en Skam!
Og han troer ei paa Guderne. Dog mener
Du unge Daare, Guderne mig skulde
Forunde gunstig Fart, naar han var med?
Nei, nei! da vilde Æolos begynde
Ret opbragt først at spile sine Kiæver;
Og ei Poseidon synke lod sin Fork,
Før han os alle havde stødt tilbunds.
Der bliver intet af! Dog — i Betragtning
Af Eders Ungdom og den gamle Ræys
Snakkesomme List, hvormed han fanged Jer,

Vil jeg for dennegang ei røbe dig,
Og ei forklage Jer for Øvrigheden.
Men kommer mig kun ikke saadan tiere.

(**Aristophanes** har sneget sig i Hælene paa Jon og hørt hans Samtale med Æschines, uden at secs af ham eller denne. I Slutningen af Scenen taler han et Par Ord hemmeligt med de Andre, og faaer dem til at gaae; kun Platon er bleven tilbage, som nu tager Æschines ved Haanden og drager ham bort med sig.)

Jon

(leer i det han opdager Aristophanes).

Hvad seer jeg der?

Aristophanes.

Du mærker, Scenen har
Forandret sig. Der er dog intet Folk
Saa stolt og indbildsk, som de Philosopher.
En stakkels Digter overse de reent.
Men jeg fortiener ikke bedre Medfart,
Thi hvorfor gav jeg mig i Kast med dem?
De troe, der gives ingen Kunst i Verden,
Som ikke de kan lære Kunstneren.
Jeg tænkte ret at høre meget her;
Men det blev Vind. Den kan Du bruge, Skipper!
Men Digteren er ikke tient med den.

Jon.

Hvi vil Du give dig i Kast med dem?
De lære dig jo blot Pedanteri.
Du veed, jeg er en stærk Komødiegiænger.
Jeg morer mig i alle dine Stykker;
At sige, hvor det Løierlige kommer,
Hvor de hinanden prygle, hvor de skiændes
Og sige Grovheder, hvor ubarmhiertig
Den ene Pladsmand Du til Kagen pidsker
Strax ovenpaa den Anden. Det er herligt!
Men lad kun være med de Anapæster,
Med de ravgale Chor, som ingen Siæl
Forstaaer. — Jeg i det mindste, jeg forstaaer
Dem ei.

Aristophanes.

Og er dog Siæl saagodt som Nogen.
Godt, Jon! Godt! Jeg tager mig dit Vink
Til Nytte. Du forstaaer det bedre vist,
End disse Philosopher; revser mig
Med større Ret end de.

Jon.

Jeg revser ikke,
Jeg siger kun min Mening.

Aristophanes.

Jeg skal rette
Mig efter den. Det er en Skuespillers,
En Digters Pligt at vinde Folkets Bifald;
Og det kan ubetinget skee blot, naar
Han smukt sig retter efter Alles Mening.

Jon.

Hvor kan Du rettes efter alles Mening?
Det var at seile jo med alle Vinde.

Aristophanes.

Man maa lavere, Ven! man maa lavere.
Men hør! een Godhed er den anden værd;
Og naar jeg efter Meningen mig retter,
Saa giør Du mig igien en Tieneste.

Jon.

Ret gierne, hvis jeg kan. Hvad ønsker Du?

Aristophanes.

Jeg maatte lee, da jeg tilfældigviis
Kom ind, og hørte Philosopherne
Her handle med dig, om at føre bort
Den gale Sokrates, som selv engang,
Du veed, jeg har hængt op i Skyerne.

Jon.

Ja det var skionne Spas! Jeg loe mig halv

Fordærvet, da jeg saae ham hænge der,
Og da Disciplene — erebuseerte!
Vil sige — vendte Bagen op mod Himlen,
Ved alt for dybt at stirre ned i Jorden.

Aristophanes.

Her saae jeg dem igien fordybede
Saa stærkt, at ei de vogted sig for Vidner.
Dog — det er sandt — nu er jeg Ven af Huset.
Og jeg skal ikke røbe dem, saa lidt
Som Du det har ifinde. Men, som sagt,
Jeg kunde fast ei bare mig for Latter;
Thi — skulde Du vel troe det, kiære Ven?
Jeg søgte dig — omtrent i samme Ærind.

Jon (forundret).

I samme Ærind, Aristophanes?

Aristophanes (leer).

Ja det vil sige da — forstaae mig ret —
Jeg er forelsket ei i Sokrates;
Det er ei ham, som jeg vil føre bort.
Men — sværg ved Zeus og ved Poseidon, at
Du ei forraader mig.

Jon
(ryster trohiertigt hans Haand).

Du tager her

Din Tilflugt til min Vennehielp; saa maa
Du ogsaa troe mig paa et ærligt Ansigt.

Aristophanes.

Jeg skammer mig, jeg er ei længer Knøs;
For gammel finder Du mig vel til Sligt;
Dog — Eros spørger ei om Alderen;
Solviseren for ham er Sundhedsrosen
Paa friske Kinder; hvor han finder den,
Han spørger ikke smaaligt meer om Tiden.

Jon.

Ja Du faaer alle til at glemme Tiden,
Og Amor med; men han ei glemmer dig,
Saavidt jeg mærker. Traf han dig igien?

Aristophanes.

Glykera elsker jeg, den søde Glut,
Hipparkas Kiæreste, den deilige
Hetære. Har Du seet det skiønne Barn?

Jon.

Nei aldrig!

Aristophanes.

Godt! Saa faaer Du hende heller
Ei nogentid at see; thi jeg er nidkiær,
Og ingen paa den hele Reise skal
Min Elskte see; mens jeg bortfører hende

Fra den forhadte Mand, med hendes Villie.
Men dersom Du vil skiænke mig i Aften
En Tilflugt paa dit Skib med min Glykera,
Betaler jeg dig fyrgetyve Miner.

Jon.

Det er særdeles godt betalt. Du tager
Hetæren fra sin Kiæreste?

Aristophanes.

Aldeles
Med hendes Minde. Hun er ikke bundet
Til ham ved nogen Lov; men han er hidsig.
Vi flygte bort til Breden sætter sig
Og ei mig truer meer hans Morderkniv.

Jon.

Den Villighed vil jeg nok vise dig.

Aristophanes.

I Sandhed?

Jon.

See, der er min Haand derpaa!
Dit Liv skal trues ei af nogen Kniv,
Du ei for Pigen sukke skal forgieves.
Synd var det, hvis Athen dig skulde miste
Ved Dolkestik, og, hvad som værre var,
Ved Smægten, Sukken efter nægtet Elskov,

Hvad vingestække kan den bedste Fugl.
Desuden er det ikke førstegang,
At jeg har hiulpet Elskere.

Aristophanes.

Det veed jeg;
Det gav mig Mod til at betroe mig dig.

Jon.

Saa bring Du kun Glykera ud til mig,
Indhyllet i en Kappe med en Hætte,
I Skumringen.

Aristophanes.

Og selv jeg følger med.

Jon.

Heel vel!
(gaaer til Døren, men vender tilbage igien, nærmer sig Aristophanes, stirrer ham i Øinene og siger ganske rolig.)
Men det er sandt, endnu et Ord!
Ifald Du narrer mig, saa kan Du ei
Fortryde paa, at jeg betaler dig
Med samme Mynt. Det er just ei saa let
At give Slip paa gammel Vane; hvis
Du spiller her Komødie med mig,
Saa driver Du jo blot et lovligt Haandværk
Og øver smukt dig i din egen Kunst;

Men find dig ogsaa i, at jeg giør Giengield!
Thi jeg maa sige dig dog før jeg gaaer:
Jeg veed, at Du forlovet er med Daphne,
Med Datt'ren af den gale Sokrates,
Som Talen nys var om; jeg veed at Du
Har budt i Raadet hele din Formue
For ham at redde. See nu byder Du
Mig fyrgetyve Miner, for at bringe
Glykera bort! Hvad siger Daphne dertil?
Mon ei hun blier fortvivlet, naar hun hører
Din Troløshed? — Og hvis hun kommer nu
Paa Skibet, at faae Hævn paa Hæleren —
Og river Hætten af den smukke Frille,
Og finder kun — den stygge Sokrates!
Saa staaer jeg jo til Latter for mit Mandskab.
Nei, kiære Giøgler! lad de Fagter fare.
I Skiælmeri Du fundet har din Mester.
Men vær kun rolig! Jeg har ikke glemt
Det Morskab, som Du tit forskaffed mig;
Jeg lover, jeg skal ei forraade dig.

(gaaer.)

Æschines, Platon, Kritobulos, Epigenes komme tilbage ind ad den modsatte Dør.

Æschines.

Fik Du ham overtalt?

Aristophanes.

Jeg tænkte, List
Der skulde hielpe, hvor ei Sandhed hialp;
Men hverken Listen eller Sandhed bide
Paa dette Sælhundsskind.

Platon (seer ud).

Hvo kommer der?

Aristophanes (ligesaa).

Xantippe! Den Ulykkeliges Hustru;
Og meer ulykkelig end hendes Husbond.
Vel dog, at hende her jeg seer igien!
Hun løbet er i Aftes bort fra Huset,
Hun har ei været hiemme hele Natten.
Vi frygted for, hun havde taget sig
Fortvivlet selv af Dage. Børnene
Har tilbragt Morgenen forfærdeligt.

Æschines.

Hvad vil den galne Qvinde her hos mig?
Jeg kan ei taale hende; hun har giort

Min ædle Lærer Livet suurt; vil nu
Hun fylde Huset op med sine Skrig?

Platon.

Hav Agtelse for den Ulykkelige!
Est Du en Mand, saa flygt ei for en Qvinde.

Xantippe

(kommer med udslagne Haar, bleg og høist uordenlig i sin Paaklædning).

Nu — finder jeg Jer her forsamlede?
Zeus være lovet! — Lad mig sætte mig
Et Øieblik og hvile først; jeg er
Saa træt, afmægtig.

(Sætter sig, men springer strax op igien.)

Nei — det er det samme;
Jeg hviler ei, før han er ganske frelst.
Og kan jeg ikke frelse ham, saa vil
Jeg hvile med ham i den sorte Seng.

Nu hører mig, min Husbonds Lærlinge!
I vilde gierne redde ham, ei sandt?
Men vide dog, med samt Jer Viisdom, ei
Hvad I skal gribe til; og derfor staae I
Raadvilde her — nedslagne — uden Haab.

Æschines.

Veed Du da noget?

Xantippe.

Stod jeg ellers her
Hos dig? Tomhændet? Mener Du, jeg kom
For at besøge dig, at klynke med dig?
Jeg veed ret godt, Du kan ei lide mig!
Og jeg kan heller ikke udstaae dig.
Saa gaaer det op! Men vi kan begge lide,
Vi ærligt elske begge Sokrates,
Og det forener os i Nødens Time. —
Saa hører mig! I Aftes, da jeg fik
Den græsselige Tidende, da blev
Jeg fast forrykt. I Phantasien giorde
Jeg mig de hæsligste Bebreidelser,
Og jeg besluttet ei at leve længer.
See — Børnene — de græd; og da de havde
Sig trætte grædt, saa faldt de dybt i Søvn,
Som Børn sædvanligt pleie; Daphne med
Tilsidst. — Jeg som et Gienfærd sad ved Leiet,
Bleg i min Qval og søvnløs. Stormen tuded
Og Regnen pidsked ned og Lynet blaaned,
Og Tordnen skraldede. Da brat en Tanke
Nedsendte Zeus med sine stærke Lyn

Og den opklarede min mørke Siæl.
Jeg fatted den Beslutning strax at gaae
I Natten ud, i Storm og Regn og Torden,
Til Fiskerleiet, til de stærke Gubber,
Om hvilke Daphne havde mig fortalt,
De elsked Sokrates. Jeg vidste sikkert
Der laa et Skib i Nærheden derude,
Som vented nogle Baade blot med Fragt,
For strax at lette Anker, seile bort.
Og Skipperen, min Fætter Pythias,
En ærlig Siæl, og ingen feig Athener,
Er Sokrates hengiven i sit Hierte.
Det vidste jeg. Saaledes gik jeg da
Fra Staden ud til Fiskerleiet.

Aristophanes.

I

Den græsselige Storm?

Xantippe.

Det stormed meer,
Det tordned mere vildt i dette Bryst.
Jeg mærked intet; tvertimod — det Veir
Var mig tilpas; thi det var kiølt at gaae,
Og hverken Lummerheden eller Folk

Opholdt mig. Saadan kom jeg ud til Hytten.
Jeg aabned den — og fandt — som Børnene
Derhiemme — de to gamle Gubber sove
Sødt, Arm i Arm. Jeg vækked dem, og bad dem
At lægge Baaden ud i Natten flux,
At roe mig hen til Skibet, for at tale
Med Skipperen. — De studsed lidt, men smilte
Dog strax derpaa. Menalkas sagde: „Skal
En Qvinde, Broder Damon, os beskiæmme
I Tapperhed og Mod? Hun vover Livet
For Manden; vi har ingenting at vove,
Ifald inat vi miste, hvad imorgen
Maaskee den sidste blege Færgemand
Alt kommer for at hente. Kom! Vi vil
Beskiæmme Charon; han kun henter Liig,
Men vi vil hente Levende. Vi redde
Den gode Sokrates." Saa talt, var snart
De færdige. I Regn og Blæst og Lyn
Vi kom derud. Jeg hialp dem med at roe
Og med at spænde Seilet, med at styre.
Det kan I see paa de hudløse Hænder!

(Hun viser dem sine Hænder.)

Poseidon hialp os, vi kom lykkeligt
Til Skibet ud. Det lyktes mig at røre

Min Fætters Hierte. Godt! i Aften kommer
Han selv med Baaden, for at hente Fragt.
Saaledes let vi bære Sokrates
Indsvøbt paa Skibet ud — og han er frelst.

(Hun falder i Afmagt.)

Æschines.

Hielp! Hun besvimer.

(Han hæver hende halv overende.)

Platon.

Hvilken ærlig Siæl!
Alt hvad med Lidenskab der kan udrettes,
Udretter hun; men vil Naturen Ro,
Da maa den tvinge hende med en Afmagt.

Æschines.

Vi hende bære vil ind paa mit Leie.

Aristophanes.

Hun aander alt, hun slaaer alt Diet op.

(Reiser hende i Veiret.)

Æschines.

Xantippe! denne Dag forsoner dig
Med Æschines. Nu kiender jeg din Kiærne.

(De gaae med hende.)

Torv; i Baggrunden Apollons Tempel.

Prodikos Archont, Eustachios en Kriger.
I Baggrunden Bevæbnede.

Eustachios (melder).

En Skipper ønsker strax at tale med dig,
Han siger, han har Ting af Vigtighed
At aabenbare dig.

Prodikos.

Saa bring ham hid!
Her midt paa Torvet kan jeg tale med ham,
Skiøndt i en Kreds af Kæmper, uden Vidner.
Thi ingen hører os, Eustachios!
Men fiern dig ei for langt herfra. Maaskee
Jeg kan behøve dig.

(Eustachios bringer Jon og træder tilbage.)

Prodikos.

Ei, er det dig
Min gode Skipper? Siig, hvad vil Du mig?
Du seer, jeg er beskiæftiget, jeg har
Kun liden Tid; thi hvert et Øieblik
Kan Choret ventes, kommen hiem fra Delos,

Som her paa Torvet, for Apollons Tempel,
Skal feire Festen, før det skilles ad.

Jon.

Est Du ei een af Ellevemændene,
Som vaager over Byens Tarv og Orden,
Og sørger for, at Dommen, Folket fælder,
Fuldbyrdes ordenligt i Fængslerne?

Prodikos.

Nei, Ven! Jeg er Archont.

Jon.

Nu, destobedre!
Saa har Du jo desmere Myndighed.

Prodikos.

Men jeg har ikke Tid at tale med dig.

Jon.

Jeg kiender ingen af de Elleve;
Og dersom Du ei vil, at Sokrates
Skal løbe bort, saa maa Du høre mig.

Prodikos.

Hvorledes? Tael!

Jon.

Man sammenrotter sig,
Man vil bestikke mig til ham at bringe
Paa Skibet ud iaften, naar jeg seiler;

Men jeg er Staten troe, det lykkes ei.
Dog muligt findes der vel andre Narre
Og Sværmere, som lade sig forføre;
Og derfor, Prodikos, jeg varer dig,
Benyt mit Vink!

Prodikos.

Godt! Jeg benytter det.
Naar Festen er tilende, skal jeg tale
Med dig i Enrum. Lov mig, midlertid
Ei at betroe den Sag til nogen Anden!

Jon.

Jeg lover det.

Prodikos.

Besøg mig i mit Huus!

(Jon gaaer.)

Prodikos

(vinker Eustachios).

Hold Øie med ham, medens Festen varer!
Han aabenbared mig, at man har vendt sig
Til ham, om at bortføre Socrates.
Du veed at Raadet — det vil sige da
De Fleste — navnligen Archonterne —
Ei ønske noget meer, end denne Flugt;
Thi ene den os redder for en Brøde,

Der, som en Skamplet paa Athenes Skiold,
Vanære Folket vilde for hver Fremtid,
Saalænge Verden stod. Ei mægte vi
Selvraadigt at omstøde Folkets Dom;
Men derfor glædes vi saameget meer,
Hvis milde Guder skiænke Sokrates
En Vei til Frelse. Denne Vei har ei
Den hierteløse Skipper spærret ham.
Thi Speiderne har alt berettet mig:
Xantippe selv i Nat har været hos
Sin Fætter Pythias. Han bringer Baaden
I Mørkningen, at hente Sokrates.
Vi Fangefogden gav Befaling til
At bie nogle Timer, med at bringe
Giftbægeret i Fængslet til den Dømte;
Og dersom man bestikker Fangefogden
Og Vagten, — vove de ei meget ved det.
Gak nu med Guderne! Der kommer Toget.
Jeg seer, at man paa Veien kaaret har
Vor Aristophanes, til at udføre
Rhapsodens Hverv ved Festen. Folket ynder
Ham end; til Trøst man viser ham en Ære,
Fordi man har fordømt hans Svigerfader.

Under en Marsch kommer Sanger- og Dandserchorene, fulgte af Folket. Aristophanes anfører Sangerne, som Rhapsode, bekrandset med Laurbær og med en gylden Lyra i Armen.

Strophe

(medens der dandses).

Hil, hil dig Moder! hellige Læto!
Skiønne Børn Kronion
Skiænkte du; Føbos Apollon takker
Dig for Guddomslivet.
Dig Here forfulgte med nidkiær Harm,
Og forbød hvert Land, som med faste Støtter
Var til Jorden grundet, at modtage dig;
Da fløi du, som hin frygtsomme Due
Ved Deukalions Vandflod;
Ei en Plet du fandt, som den Trætte modtog.

Antistrophe.

Men Den Delos svømmed i Havet,
Ei til Jorden grundet;
Blomstrende strakte sin Favn den mod dig,
Mens du fløi fortvivlet.
Da daled du ned ved Klippens Hang,
Og bag Palmeskyggen, ved yndige Bredder
Af den forbi dig ilende Strøm,

Let da fødte du Føbos Apollon.
Og Gudinder ham dypped
I den Flod, hvor Iris sin Regnbue slog.
(Sangen tier, Dandsen standser.)

Aristophanes
(træder frem og taler).

Men da Føbos Apollon var født af Læto paa Delos,
Raabte han strax: Min Haand skal tvinge Lyren og Buen.
Klinge skal hin livsaligt i Hal, men denne paa Valen
Vække forfærdelig Skræk med sin Klang, blandt blødende Fiender.

Føbos, Langtfratræffer! Det klippede Kynthos besteeg du;
Ofte til Der du gik, hvor dig reistes de skionneste Templer.
Men af Derne glæder dog ingen dit Hierte som Delos.
Der du bygte dig selv af Horn, som du vristed af Panden
Paa Steengeeder, dem Artemis traf, din jagende Søster,
Kunstigt et Alter, af Hornene snoet. Ei Kalk eller Leer du
Brugte dertil. Der gav du Grækerfolket Orakler,

Mere forstaaelige tit, end Pythias Gaader i Delphi.
Didhen sender Athen hver Sommer et Offer og Sangchor;
Bragt paa det selvsamme Skib, som Theseus bygte, dengang han
Spurgte dig førstegang. Thi raadner i Skibet en Planke,
Flux indkiles paa Stedet en ny. Saaledes fornyer sig
Evig den hellige Snekke, med Laurbær smykt og med Blomster.

Modtag, Guldhaarfagre! vor Tak, fordi du bevared
Theseus, vor Stamfader, da fromt han bad dig om Bistand
Paa hint hellige Delos, ved Altret bygget af Krumhorn.
Minotaur han betvang; Labyrinthen ei længer med hæsligt
Echo de Myrdedes Skrig gientog; de deilige Drenges,
Yndige Pigers, som sendtes til Straf fra sørgende Hiemstavn.
Ingen Sommer skal kalde med liflige Straaler i Hellas
Blomster, Druer og Myrther frem; din hellige Laurbær
Skal ei grønnes, og savne vor Fest paa Klippen i Havet.

Slynger, I Dandsere! nu labyrinthiske Bugter til Ære
For Stamfaderen. Flygter, I lystige Piger og Knøse!
Spøgende for Minotaur, og forener Jer atter i Klynger.

(Choret synger de sidste tre Linier, medens Dandsen udføres.)

Archonten (vinker).

Nu standser brat med Sangen og med Dandsen!
Apollons Præst af Tempelet udtræder,
Forkynder os det hellige Orakel,
Som Skibet dennegang har bragt fra Delos.

(Basuntoner.)

Ypperstepræsten

(træder ud af Tempelet og siger naar han staaer midt i Kredsen):

Oraklet lyder dennegang, Athener!
Som det i Oldtidsdage lød for Theseus:

„Da vil I vorde lykkelige, naar
I lade Jer af Kiærligheden lede."

(Basuntoner; Ypperstepræsten gaaer ind i Templet igien. Der hersker et Øieblik en dyb Taushed.)

Platon
(træder frem).

Tillader mig, Athener! som en fri,
En driftig Borger, og som Philosoph,
Hvis Hverv og Kald det er, at pønse paa
Forborgne Ting, og at forklare de
Forblommede, — Jer at meddele her
De Tanker, Følelser som mægtigt fyldte
Mig Aand og Siæl, da Præsten os forkyndte
Orakelordet. — Hvad i Oldtids Dage
Tildrog sig som Bedrift blandt Guder og
Heroer, — det tildrager sig endnu,
Kun paa langt mere svag, forblommet Viis,
Som Drift, som Lidenskab i Mandens Barm.
Dog vigtigt nok for os i dette Liv!
Og hist, naar Adrasteia veier Daad
Paa Evighedens Vægtskaal, vil hver Handling
Tilregnes os, saa liden som den tyktes.
Ja ofte vorder da det Lille stort,
Det Store smaat; thi Støvets Kraft mod Guders
Er saare ringe, men den gode Villie,
Den agter Guden selv hos Mennesket.
End raser Minotaur i Labyrinthen,
Som daarlig Lidenskab, som ond Bedrift;

End er det Theseus' Hverv, med Kiærlighed
Til Ariadne, til det Evigskionne,
(Som Bacchus, som Begeistringen har kaaret
Til Himmeldronning,) at forløse kiækt
En Efterslægt af hulde Møer og Svende.
Ja, Theseus Æt! du staaer i Labyrinthen.
Grib Kiærlighedens, grib Fornuftens Traad!
Thi Minotauros sluger blot ei Børn;
Idag Uhyret sluge vil en Gubbe,
Uskyldig som et Barn, vor Sokrates.
O redder ham fra grusom Minotaur!
Da vorder hver en Borger atter Theseus.
Frikiender den Uskyldige! som sidder
I Fængslet, for at drikke vamle Gift
Naar Solen synker, mens I more Jer
Ved Spil og Dands. Vee Jer! hvis I foragte
Mit Varsel, da vil Lykken svigte Jer.
Ham, hvem Orakelet i Delphi kaldte
Den Viseste, ham vil i Delos Fobos
Apollen redde, — for at redde Jer!
Thi let er Død for den Uskyldige,
Men sort Fortvivlelse vil ramme Brøden!

(gaaer.)

Archonten.

Undskylder en bedrøvet Ynglings Tale!
Medlidenheden med en gammel Lærer
Aftvang ham Ubesindighedens Ord.
Ei Folkets Sværm omstøder Folkets Dom.
Nu iler med Musik og Sang til Templet
For Artemis, — og der fortsætter Festen.

(Under Musik gaaer Sværmen bort.)

Fængsel.

Sokrates i Lænker. Ellevemændene. Æschines. Fangefogden.

En af Ellevemændene.

Det hellige Skib er kommen hiem fra Delos,
Og, Sokrates! du lide maa din Straf
Endnu idag, naar Aftensolen daler.
Thi løse vi dig her af Lænkerne,

(Det skeer)

At uden Tvang Du, dine sidste Timer
Tilbringe kan med from Betragtning. Fogden
Vil bringe Bægret dig naar det er Tid.
Og nu — Farvel!

Alle Ellevemændene
(alvorlige og bevægede med sagte Røst).
Farvel! Farvel! Farvel!
(De gaae med Fangefogden.)

Æschines
(griber Sokrates' Haand).
Min Lærer! Du er fri. Selv har de løst dig
Fra Lænkerne. Naar Blomsterkalkene
Sig lukke, aabnes dig dit Fængselsbuur.
Du skal ei tømme Giftens Kalk! Din Hustru
Har brygget dig en Drik af Ægtetroskab,
Langt mere sød. Der mangler intet, uden
Din egen Villie. (venlig) Vær nu ikke sær!
Og gior ei med en overdreven Stivsind
Din Vivs og dine Venners Hielp tilintet.
Ifald Du ikke flygter, vil man troe,
At det er Dines Skyld, som ikke hialp,
Og dybt vi synke vil i Folkets Mening.

Sokrates (mild).
Nei, Æschines! jeg er ei stiv og sær;
Saaledes har Du hidtil ikke kiendt mig.

Æschines.
Tilgiv mig, Fader! Kiærlighed til dig
Mig kun forledte til at ivre mod dig.

Sokrates.

Saa vented Du dog her Modsigelsen?

Æschines.

Jeg er, som Lærling, vant at høre dig,
Og Du har ofte modsagt mig.

Sokrates.

Ifald
Det skeer idag, da er det ikke mig,
Det er Retfærdigheden, det er Sandhed,
Som siger dig imod. Dem vil vi høre;
Du veed, jeg gior i Livet intet Skridt,
Hvor ikke først jeg spørger dem til Raads,
Og kun af dem jeg lader mig befale.
Hvad nu Folks Mening angaaer, kiære Søn!
Da skal Du ikke bryde dig for meget
Om den; den har ei meget at betyde.
Men lad os høre hvad Fornuften byder!
Siig, Æschines! vi talet har om Retfærd
Saa tit; var det for Spog? Kun Barneleg?
Kun et Mundsveir? Phantastisk Tidsfordriv,
Naar ei vi havde andet at bestille?
Hvad heller var det Alvor? Mene vi
Endnu: at Uret bør man aldrig giøre;
Hvad heller har vi skiftet ganske Tro,

Og mene nu: ei altid, men dog ſtundom,
Naar det kan være Meneren til Nytte?

Æſchines.

Og kalder Du det Uret, at Du flygter?

Sokrates.

Bør man ſit Løvte holde, eller kan
Man bryde det, naar der er Fordeel ved?

Æſchines.

Ha hvem gav Du dit Løvte?

Sokrates.

Lovene!
Dem har jeg villig underkaſtet mig,
Som Statens Borger. Hvis jeg havde været
Med Loven utilfreds, da kunde jeg
Jo reiſt min Vei og ſøgt en fremmed Stat;
Men aldrig dog forlod jeg dette Land,
Som mig har født og baaret og opdraget;
Saa kiært det var mig! Engang kun til Iſthmos
Jeg drog, tregange drog jeg bort med Hæren.
Og, Æſchines! hvis jeg nu fulgte dig,
Og Lovene saa traadte frem og talde:
„Du kalder dig en Viis, og veed end ei,
At Fædrelandet kræver større Pligt
Af ſine Børn, end selv Forældrene?

Ærværdigt, helligt hist for Guderne,
Som for hvert Menneske, der har Fornuft;
Veed ei, at det opbragte Fædreland
Maa lydes meer, end den opbragte Fader,
Hvem enten Du bevise maa din Ret,
Hvad heller ydmyg taale Revselsen.
Thi bruge Vold mod det, det er langt meer
Ugudeligt, end slaae sin egen Fader.
Nu nys for Retten stevnet yttred Du,
At Du slet ikke frygtede for Døden;
Du Døden foretrak for Landsforviisning; —
Nu skammer Du dig ikke ved at løbe
Som Slave bort fra sønderfilet Lænke!
Nu giør Du dig foragtet, latterlig,
Mens daarlig Du formummer dig til Flugt;
Og dine Dommere, som fældte dig,
Du giver Palmer selv i Hænderne.
Du dine Børn berøver Borgerretten,
Ifald de følge dig; og blive de,
Da er Du barnløs, og de faderløse,
Og stande brændemærkt af deres Fader.
Og Vennerne, som hialp den feige Gubbe
Til nedrig Flugt, har opbragt Fædrelandet
Og spærret hver en Vei til Fremtids Held,

Hvis ei de straffes som Forbrydere.
Nei, Æschines! Hils mine Venner! hils
Min Hustru! tak dem for den Kiærlighed
De viste mig, — men — Sokrates maa døe,
Ifald hans gode Navn skal ærligt leve.

(Særdeles venlig og rørt.)

Og lad mig nu omfavne dig, min tappre
Min unge Ven! Og bliv ei vred, fordi
Din gamle Fader siger dig imod.
Der komme vil engang den Tid og Stund,
At Du mig giver Ret, naar jeg er borte.

Femte Handling.

Et skyggefuldt Sted udenfor Athen, ved Kilden under en Platan.

Platon (ene).

Det hialp mig intet! Som Barbarerne,
Der dandse vildt og slagte Mennesker
Til deres Fest, saaledes sprang paa Torvet
Athenerne. Fornuftens, Tankens Ord
Var Hagl paa Ubarmhiertighedens Skiold;
Samvittighed i Hiertet ikke vaktes,
Thi der var intet. Egenkiærlighed
Sad i det tomme Bryst og kroete sig,
Mens Hiærnen drak Letsindighedens Ruus. —
Saa døe da, Sokrates! for evig siden

At leve. Jeg begræder ei din Død.
Men her paa dette Sted, hvor Du saa tit
Mig underviste, grøde vil din Kilde,
Og kalde med sit vemodsfulde Kluk
Din Aand, til den paa Zephyrvinge kommer
Og vifter venligt i Platanens Blad.
Her skal Erindringen om dig befrugte
Min Tanke. Daglig skal din gode Dæmon
Besøge mig, og hviske mig i Øret
Hvad og med hvilke Ord min Pen skal skrive.

Men hvad er det? Det rasler hist i Busken —
Jeg seer en Flok Bevæbnede. — De standse;
Men Høvidsmanden kommer, hilser mig.
Jeg skulde kiende ham, hvis ikke Hielmen
Og Pandsret giorde ham ukiendelig.
Men — nei, ved Zeus! jeg tager ikke feil,
Det er min Æschines.

Æschines kommer bevæbnet.

Det er ham selv.
Og nu, min Platon! føler jeg mig først
Som Fisken i mit eget Element.
I havde fanget mig i en Spand Vand,

Og lærte mig i Vandet flere Kunster,
Som jeg fortræffeligt kan giøre Brug af,
Naar atter frit jeg svømmer i min Sø.
Det skader ei, at Krigeren kan tænke,
Det skader ei, at Krigeren er god;
Men jeg kan ikke slaaes med Syllogismer;
Jeg tænker meer med Hiertet end med Hovdet;
Og det er ei saa galt, som Mange troe.
Naar Hiertet kun er sundt og stærkt og reent,
Saa vogter det sig nok for Sværmeri
Og falder ikke til Spidsfindigheder.
Og nu begynder jeg min første Daad,
Med hvad vist Xenophon strax havde giort,
Hvis ei han var i Asien hos Kyros.
Jeg redder Sokrates med Vaabenmagt.
Naar Folket ei vil skiænke Livet ham,
Og naar han ei sig selv vil skiænke Livet,
Saa maa de begge tvinges. Seer Du hist
Den Sværm af Ynglinger? Det er kun lidet!
Aristos og Melampos hielpe mig.
Der hverves overalt, — og det er let.
Et Oprør skal forløse Sokrates.
Før Solen synker, skal jeg sørge for,
At ei det bliver evig mørkt for Hellas.

Platon.

Et Oprør?

Æschines.

Som bestaaer kun i, at vi
Med stærke Landser sprænge Fængslets Dør,
Borthente Sokrates fra Dødens Hal,
Og bringe ham, bevæbnede, til Skibet.
Saa kan han siden, bragt i Sikkerhed,
Bevise mig, at jeg har handlet galt!
Saa maa han frit mig skiænde Huden fuld
Saameget som han vil. Han er uskyldig,
Det er mig nok; og kan jeg redde ham,
Saa vil jeg gierne strax begaae en Synd.

Platon.

Besynderlige Æschines! jeg veed
Ei hvad jeg her skal svare dig. —

Æschines.

Saa tie!
Tie stille, Platon! det er bedre. Følg!
Ord er der verlet nok, som ikke hialp;
Hvor Ord ei hielpe, maa der Andet hielpe.
Men ved den evige Zeus og ved hans Lyn,
Jeg sidder ei med Hænder kun i Skiød,
Mens man i Mortren støder ham Skarntyden.

Et Bæger paa hans Sundhed vil jeg tømme,
Naar hist han tumler paa den aabne Sø.

(De gaae.)

Fængselet.

Aristophanes. Daphne. Fangefogden.

Fangefogden.

Her er hans Fængsel; vil I dvæle her,
Saa kommer han vist strax og taler med Jer.
Han er i Badet tæt herved. Der nyder
Han Vederqvægelsen for sidstegang.

(Gaaer.)

Daphne (seer sig om).

Her altsaa, Fader, er dit Sovekammer?
Det Forrige var ikke meget bedre,
Det Vordende blier ikke slettere.

(Seer paa en Lænke, som hængee paa Væggen.)

Jernlænken har man taget af din Fod;

Jordlænken vil nu ogsaa briste snart;
Da binder intet Baand dig Siælen meer.

Aristophanes.

Min Daphne!

Daphne.

Aristophanes! her tvinger
Mig Stedet til at tale Alvorsord
Og ærlig Sandhed: jeg er ikke din.
Jeg vil ei daare dig med Følelser,
Som dette Hierte kan ei længer dele.
Flau forekommer mig og mat
Den hele Drengeleg som Eros øver.
Hvad vil det sige? Ynglingen og Pigen
See pludselig hinanden og forgabes;
Den ydre, legemlige Skiønhed seirer;
Og der er intet Spørgsmaal meer om Siælen,
Og der er intet Spørgsmaal meer om Vennen,
Til hvem os Troskab med en Kiede bandt,
Som Livets bedste Timer sammensmedded.
Og dog — med denne løse Rosenranke
Du troer, at kunne drage mig fra Ham,
Som jeg har elsket, fra jeg kunde føle?

Aristophanes.

Jeg river dig ei fra din Fader, Daphne!
Dig skiller Døden ved ham.

Daphne.

Nei, ved Styx! —
Den Eed var ikke stærk; thi Styx maa være
Saa fort og bred, den vil, saa kan min Siæl
Kiækt overflyve den til Sokrates,
Saa tit den vil. — Ja — hvis han leved med mig,
Da kunde jeg vel, Aristophanes,
Forresten leve lykkelig med dig; —
Naar hist jeg daglig i hans lille Kammer
Først havde siddet med ham paa hans Træbænk,
Og suget Honningviisdom af hans Læber,
Og seet ham i et venligt, himmelskt Aasyn; —
Saa venligt og saa himmelskt, at det kunde
Forsmaae, hvad Sandsen, hvad et jordiskt Die
Kun kalde Skiønt; — fordi det overgik
Hvad Sandsen fatter og hvad Diet seer.
Men nu — nu kan ei Eros med sin Fakkel
Antænde meer mit Hierte; det er dødt
For denne Verdens Lyst. Nu staaer jeg selv
Som Dødens Dæmon med nedvendte Blus,
Der sluktes; — stirrer i den sorte Jord,

Som ſluger Sokrates; — og al min Troſt
Er op at løfte Blikket mod hans Himmel.

Ariſtophanes.

O Daphne! jeg fortvivler ei, fordi
Du nu forlader mig. Forlad mig kun,
I ſødt livſaligt Pigeſværmeri.
Paa Sorgens Midnat følger dog en Morgen.
Den Mø, der elſke kan ſaa datterligt,
Vil ogſaa ſkiænke Manden Kiærlighed.

Daphne.

Ak jeg har intet meer at ſkiænke dig,
Thi Alt jeg miſted, da min Fader døde.
For mig har Eros ingen Roſer fleer.
Men i vor lille Hauge ſtaaer et Bed
Violer, — ved den Bænk, hvor med min Fader
Saa tit jeg ſad og lytted til hans Ord;
Tit ſaae jeg ned paa dem, naar der var Noget
Han ſagde, ſom jeg ikke ret forſtod;
Og det var ligeſom Violerne
Mig hialp til at forſtaae de ſkiønne Tanker.
Dem vil jeg plukke; det er ſidſte Gave
Jeg bringer ham, før Dødens Kalk han tømmer.

Tael Du nu først med ham, siig ham Farvel,
Og forbered ham paa hans Datters Komme!
(Hun gaaer.)

Sokrates kommer fra Badet.

Nu har jeg sparet Qvinderne det Arbeid
At bade Liget; jeg har aldrig ønsket
En Andens Hielp, for hvad jeg selv kan giøre.

(Bliver Aristophanes vaer, og siger munter smilende, i det han rækker ham Haand.)

Ei, Aristophanes! — Det glæder mig
At hilse dig som Svigerson, min Ven.
Den Seier fik jeg over dig, til Straf
For Spotten over Eros. Husker Du?
Hos Agathons? Hvorledes var det nu
Du maled ham, da Raden kom til dig;
Da Druesaften havde muntret os,
Og da din Læge Eryximachos
Først maatte give dig et Raad mod Hikken,
Som vilde standse din Veltalenhed.

Aristophanes
(alvorlig deeltagende).

Endnu Du spøger, Sokrates?

Sokrates.

Hvi skulde
Jeg ikke spøge, Aristophanes?
Hvorledes var det, Mennesket var skabt
I Tidens første Dage? Som en Kugle,
Med fire Hænder, fire Been. Ei sandt?
Og hvor han gik, man saae ham vende Mølle.
Men for at straffe denne vilde Kaadhed
Skar Zeus ham over, som man med et Haar
Igiennemskiærer Æg. Da smægted Hælvten
Bestandig efter anden kiære Halvdeel.
Og deraf Du forklared Kiærligheden
Platonisk — men dog paa din egen Viis.

Aristophanes.

O ædle Sokrates! jeg klart erkiender
Din Hiertensgodhed selv i denne Spøg.
Du vil mig skaane for Forlegenheden,
Ydmygelsen, ja Sønderknuselsen,
I det jeg — førstegang i dette Liv
Og — sidstegang — kan tale med dig ene.
Tro mig, jeg skiønner paa din Skaansomhed.
Men skaan mig ogsaa nu for denne Spøg!
Tro ei, fordi jeg var en Lystigmager,
At Alvor er min Aand, mit Hierte fremmed.

Vel har Du Ret: den store Hob fortiener
Kun sjælden at den Vise taler Alvor;
Men, Sokrates! i det jeg som en Synder
Staaer for dig og tilstaaer min Ungdomsbrøde,
Anraabende dig om Tilgivelsen —
(Hvad ei behøves, Du alt har tilgivet,)
Saa staaer jeg ogsaa for dig som en Mand,
En ærlig Mand, der i din sidste Stund
Ei smigrer dig med falsk Beskedenhed,
Saalidt som jeg med matte Talemaader
Vil trøste dig. Jeg veed, at Du stadfæster
Dit Heltelevnet med en Heltedød.
Jeg kommer meer ei for at redde dig,
Jeg kommer ei for at beklage dig —
Din Eiegodhed fik jeg Prøver paa;
Men, Sokrates! den er mig ikke nok.
Du roligt døer, jeg lever ikke roligt,
Hvis ikke før din Død Du skienker mig
Langt meer endnu.

Sokrates.

Og hvad?

Aristophanes.

Din Agtelse!

Sokrates (smilende).

Du underlige Aristophanes!
Hvor falder Du paa Sligt? Og troer Du da
Jeg skienkte dig det Bedste, som jeg eied
I dette Liv — min Daphne — hvis af Hiertet
Jeg ei dig agted?

Aristophanes.

Ja — Du agter mig
Som Een af Hoben, der fortrød sin Brøde;
Som et godt stakkels Dyr, der sørger over
Sin Drengestreg. Men — store Sokrates,
Du ei begriber, hvad der piner mig;
Thi — ærlig talt — (her er ei Tid at spilde
Paa Ord og Omsvøb) — jeg er ogsaa Noget!
Skiøndt ei saa stor som Du, endskiøndt udviklet
Paa ganske modsat Viis — ei din Discipel;
I Eet og Alt forskiellig fra dit Væsen,
Som Morgenen fra Aftnen, Sokrates!
Men ei som Nat fra Dagen.

Sokrates.

Gode Ven,
Forklar dig tydeligt! Hvad vil Du sige?
Jeg mærker at dit Sind er stærkt bevæget.

Aristophanes.

Som Morgenen fra Aftnen, Sokrates!
Thi hin er munter, Aftnen er alvorlig.
I Morgenrøden aabnes alle Blomster,
Da qviddre Fuglene, da springer Lammet
Paa Marken, og den raske Hiort i Skoven;
Da smykker unge Løv den unge Vaar,
Paa Høien sidder Sundhed som Gudinde,
Og Overgivenhed er hendes Datter. —
Men kommer Aftenen og synker Solen, —
Da tindrer Stiernen frem paa Himlens Hvælving
Og hæver Tanken til det Evige;
Da kaster Natten Dagens rige Purpur
Og hyller sig i mørkebrune Skind;
Da spøger Aanden ei, — da er det Alvor.
Og Ingen saae i stierneklare Nat
Saa klart, saa dybt, saa forskende som Du.

Sokrates.

Al min Fortieneste, det var kun den,
At ei forsætlig jeg mit Øie lukked;
Betvang den onde Drift, som fristed mig,
Forfænglighedens Blændværk.

Aristophanes.

Derfor var Du

Den største Kunstner i vort Grækenland.
At danne Steen til ædle Bygninger,
Til Skikkelser for skiønne Legemer,
Og Phantasie og Følelser og Sprog
Til Digte, Folkesværm til kloge Stater,
Og Ynglings Mod og Snildhed til Bedrift —
Det kunde Fleer. Men danne Hierter, kiende
Sig selv, — i tapper Selvfornægtelse
Heroisk styrke Dyden i sit Bryst —
Deri var Ingen, Sokrates, dig lig.
Og derfor kommer jeg at takke dig,
Som Ven, som Græker og som Menneske.
Og skulde jeg end ei saa heldig vorde
At Du tilstod mig meer end dagligdags
Fortieneste; — saae Du kun mine Feil —
Saa glæder det mig dog, hvis det mig lykkes
At Du erkiender — jeg erkiendte dem.

Sokrates
(meget mild).

Min gode Ven! Du vil, jeg skal ei spøge,
Men spøger selv, uagtet saa alvorlig.
Var jeg en Viis, — som selv Du kalder mig,
Hvis jeg var blind for din Fortieneste?
Nei, Aristophanes, jeg agter dig.

Og til Beviis, saa hør mit Skriftemaal:
Hvert Menneske har sine Feil, den Bedste
Kan selv vel ikke reent aflægge dem;
Jeg vil ei regne til de Bedste mig,
Men ærligt regner jeg mig til de Bedre;
Dog havde jeg en Feil, som ei var liden,
Thi jeg var sær! — Og havde jeg beundret
Talentet og Geniet meer i Hellas,
Saa havde jeg maaskee giort større Fremgang.
Gaa nu med Gud, med den Tilstaaelse!
Dog — tag endnu den Fyldestgiørelse:

(Gaaer hen til et Bord, hvorpaa der ligger en Tavle.)

Den Sokrates, som ei sit hele Liv
Skrev Noget, allermindst Philosophie,
Har i sit Fængsel, i de sidste Timer
For at adsprede sig dog skrevet — Digte!
En Ode, seer Du, til Føbos Apollon,
Og sat i Vers tre Fabler af Æsop. —
Tag disse Smaating, der har intet Værd
For Kiendergiet, til Erindring om
En gammel Ven, som har forsonet sig
Med Digtekunsten i sin sidste Time.

Aristophanes.

O Sokrates, hvor smelter Du mit Hierte!

Sokrates.

Vær lykkelig! og deel din Lykke med
Min Diesteen, min Daphne. Hvor er hun?

Aristophanes.

Hun kommer strax, hun plukker dig Violer
Kun først i Haugen.

Sokrates.

Det er Dødens Blomst
Og blid Erindrings. Aristophanes!
Der staaer en Laurbær i min lille Hauge,
Siig Daphne: hun skal binde dig en Krands
Af den. — Tag den! — Den kom fra Sokrates.

(De omfavne hinanden, Aristophanes gaaer.)

Sokrates (ene).

Man blier dog bedre, naar det lakker nær
Mod Enden; man blier blødere, den svage,
Den sidste Rest af daarlig Stolthed svinder.
Før Diet brister aabner Adrasteia
Det allerklareste for Retfærdigheden.

Fangefogden kommer.

Fangefogden.

O Sokrates! din Hustru, dine Børn

Er komne sidstegang at tale med dig,
At sige dig Farvel.

Sokrates.

Saa lad dem komme!
Hvad Tid er det paa Dagen?

Fangefogden.

Der er godt
Endnu en Time til, før Solen synker,
Den skinner endnu klart paa Biergene.
Desuden koster det dig blot et Ord,
Saa faaer Du Lov at leve nogle Timer,
End efter Solens Nedgang. Denne Godhed
Har ofte man i Fængslet Fanger viist;
Og der var Ingen, som ei ønskte det.

Sokrates.

De havde deres Grunde, jeg har min.
De troede vel at vinde ved slig Bøn;
Jeg troer slet ingenting at vinde ved,
Om Giften strax jeg drikker eller siden.
Det vilde tvertimod mig forekomme
Heel latterligt, hvis jeg ved Livet klæbte,
Og vilde holde paa, hvad ei kan holdes.
Bereed mig Drikken! Lad mig vide, naar

Den færdig er! Men bi dog, til min Hustru,
Til mine Børn er borte!

Fangefogden.

Sokrates!
Du vil ei hade mig, mig ei forbande,
Som Mange giorde, naar paa Øvrighedens
Befaling jeg dem bragte bedsken Skaal.
I den Tid Du var her, har jeg dig lært
At kiende, som den Ædleste, den Bedste,
Som den Sagtmodigste. Du vredes ei
Paa mig; det er ei mig som dræber dig.
Saa far da vel! Og søg nu at udholde
Saa let din Skiæbne, som dig muligt er.

(Han gaaer.)

Sokrates.

Tak, tak, min Ven! — Hvor fint dog føler ei
Det Menneske! I den Tid, jeg var her,
Han tit har givet sig i Tale med mig.
Den bedste Mand! Og nu deeltager han
Saa varmt i Alt, og græder ved min Død.

Xantippe kommer med **Lamprokles** ved Haanden, og har den lille **Kriton** paa Armen; i det hun seer Sokrates, sætter hun Barnet ned.

Xantippe.

O Sokrates! saaledes seer jeg dig.
Saadan belønnes min Anstrængelse,
Min Iver for at frelse dig, mit Slid!
Ja, Du var reddet, hvis en gyselig
Haardnakkenhed, en Stivsind, uden Lige,
Ei ganske havde giort mit Værk til intet.
Som Tigren hjertelos Du sønderrev
Den Væv, som ærlig Stræben spandt inat,
Der skulde klæde din og dines Lykke.
Nu staae vi hjelpeløsfortvivlede;
Vi skulde trøste dig i Dødens Stund,
Men kan det ei, — saa ulykkalige
Som Du; vi kan kun hyle ved din Jammer!

Sokrates.

Min ædle Hustru! her er ingen Jammer,
Og din Hengivenhed er ikke Hyl,
Om end den skurrer i et kiælent Øre.
Du veed, at altid jeg forstod dit Sprog,
Som Andre tidt maaskee dog misforstod;

Det kom fra Hiertet. Du var utaalmodig,
Men ei Du svigted, var ei lunken, kold;
Du trak dig ei tilbage fra min Armod,
Du deelte den og Du formindsked den,
Ved Flid, ved dine Hænders travle Gierning.
Men aldrig end har dine Hænders Gierning
Erhvervet dig en Hæder som inat.
O Børn! seer disse Hænder! kysser dem!
De hellige Hænder modtog disse Saar
Og Babler, da inat hun spændte Seil
I Tordenveir, at frelse Eders Fader;
Da hun med Aaren roede, for at finde
Den Havn, hvor Trosten sad paa Haabets Anker.
Hun fandt den ei, — men jeg har fundet den.
Jeg gaaer herfra til Guderne, lidt før
Naturen ellers vilde — det er alt!
Men ei dit Arbeid, elskte Viv, var spildt;
Det lærte mig og Grækenland at kiende
Din skionne Siæl, svøbt i en selsom Dragt.
Sproglærer blev din Daad: den siger os
Betydningen af dine Vredesord,
Og viser — at de var kun Kiærlighedens.

Xantippe

(kysser gientagne Gange hans Haand).

O Sokrates, min Ven! jeg ei fortiener
Din Godhed. Alt for slet jeg skiønte paa
Den Skat, jeg eied mellem nøgne Vægge.
Nu adler Du en ringe Daad til Dyd.

Sokrates.

Xantippe! Hustru! vi maa skilles ad
For dennegang, — i dette Liv. Jeg haaber
Til Guderne, vi samles vist igien.
Men denne Stund — den er høitidelig,
Og ingen Lidenskab bør plette den.
Ræk mig din Haand!

(Hun giør det.)

Og vil Du nu opfylde
Min sidste Bøn?

Xantippe.

Den er Befaling mig.
Et helligt Bud.

Sokrates.

Velan! saa tie! giv ei

Dit Hierte Luft i Ord, der ikke svare
Til dine Følelser og til din Tanke.
See blot paa mig og smiil — gak saa med Gud!
O jeg forstaaer det Smil og dette Blik.
Det stumme Sprog, Siæl giennem Diet taler,
Er mere værd, end Smertens vilde Lyd
Paa Læberne.

(Til Lamprokles paa hvis Hoved han lægger sin Haand):

Min Søn! adlyd din Moder,
Agt hende, vær en Støtte for din Slægt.

(Tager den lille Kriton op paa Armen og kysser ham.)

Du lille Lykkelige veed endnu ei
Hvad Fadertabet er.

Kriton.

Min Fader! kommer
Du hiem i Aften til din lille Kriton?

Sokrates.

Nei, jeg gaaer hen for at bestille dig
Og Moder og de kiære Sødskende
Langt bedre Værelser, hvor vi skal samles.

(Han giver dem et venligt Vink og de gaae.)

Hvor er min Daphne? Hvor er Platon?

Daphne kommer med Kebes og Phædon.

Daphne.

Her
Er Daphne, med en lille Kurv Violer
Til dig, min Fader.

Sokrates.

Tak min gode Pige!

Daphne.

Jeg har dem plukket i vor lille Hauge.

Sokrates
(tager Kurven smilende).

Mig synes ogsaa, jeg skal kiende dem,
Endskiøndt de see livagtigt ud i Kurven,
Som andre Smaaviole. Men, mit Barn,
Vi ynde nok Violerne; de dufte
Saa friskt og sødt, og de skal styrke mig
Og bringe Vaaren i mit skumle Fængsel;
Men den blaa Dødningfarve skal ei svække,
Den ei maa nedslaae Sindet. Matte Veemod
Sig sømmer vel slig spæd og lille Blomst,
Men ei et Menneske, der staaer for Gud
I Livets sidste, store Time. Lader

Os altsaa være muntre! Husker Du
Det Laurbærtræ, der skygger over hint
Violbed, i vor Hauge? Du skal flette
Imorgen Aristophanes en Krands
Af Laurbær. Den jeg loved — skylder ham.
Vil Du vel det?

Daphne.

Ja!, Fader!

Sokrates.

Hils ham fra mig,
Og husk ham paa vor Fest hos Agathon,
Og hvad jeg sagde der om Kiærligheden,
Om Eros: at han er den Stærkeste
Blandt alle Guder; thi han tvang selv Ares
At elske Aphrodite; at han er
Den største Kunstner, som Hefæstos lærte
At smedde Malm; at det er ham, som sørger
For Ættens Fremgang; at selv Legemet
Ved ham opnaaer en Slags Udødlighed,
Ved at gientage sig i mange Slægter;
Men at hans ædleste, hans bedste Hverv
Er dog — at avle Dyd og elske Siæle.
Husk ham paa det! Tag min Velsignelse!

Lad ei det Tordenveir, som nedslog i
Din skionne Vaar, affvie dine Blomster.
Vær lykkelig — og tænk paa Sokrates!

Daphne.

Ja — din Erindring bringer Solen mig
Hvergang den stiger og hvergang den daler!
(Hun omfavner ham og gaaer.)

Sokrates
(vender sig til den unge Kebes).

Hvi saa bedrøvet, Kebes?

Kebes.

Sokrates!
Snart høre vi nu ei din Viisdom meer.

Sokrates.

Jeg er en gammel Gartner; jeg har plantet
Og saaet i mange Hierter; det vil modnes
Til Høst engang, naar jeg er ikke meer.
Hvor er min Platon?

Kebes.

Han vist kommer strax.
O tael endnu engang med dine Venner!
Og trøst os, Du som er den Stærkeste,
Den Muntreste, her ved din egen Død.

Sokrates.

Hvordan kan Døden gjøre dig bedrøvet?
Den være kan jo dog blot Eet af To:
Hvad enten Noget, Kebes, eller Intet!
Hvis den os røved hver en Følelse,
Og blev en Søvn, hvori den Sovende
Ei ængstedes, selv ei af mindste Drøm —
Da var den alt en uskatteerlig Vinding;
Thi vist jeg troer, hvis Nogen sammenligned
Slig rolig Nat med alle Nætter, Dage,
Han tilbragt har i et uroligt Liv,
Da foretrak han slig velsignet Ro.
Men — hvis Bevidstheden ei Døden dræber,
Er den en Sjælsomskiftning, en Forvandling,
En Reise til et Sted, hvor, efter Sagnet,
Man atter træffer alle sine Kjære,
Tænk hvilken Glæde det da vel maa vorde!
At leve der med Guder, og at tale
Med Hesiod, med Orpheus, med Homer,
Og alle store Mænd, som var før os.

Kebes.

Du tit den Mening yttret har, at Alt
Hvad man i Livet lærer og erfarer,

Er kun Erindring fra et andet Liv;
Ifald saa er, da har vi været før.
Men, Sokrates, hvormed beviser Du
Sandsynligt, at vi blive ved at være?
Mon Sielen ei, naar Mennesket udgiver
Sin Aand i Luften, splittes og forsvinder?

Sokrates (smilende).

Du underlige Kebes! frygter Du
Som Barnet Sligt? Da bli'er min Død især
I Aften farlig, thi det blæser stærkt.

Kebes.

Ja spot mig kun, men overtyd mig blot!

Sokrates (alvorlig).

Din Siel — er den usynlig eller synlig?

Kebes.

Usynlig.

Sokrates.

Hvad ei sees, kan ei forsvinde
For Legemssine, som det aldrig saae.
Og hersker Sielen eller Legemet?

Kebes.

Nei Sielen hersker.

Sokrates.

Siig, min unge Ven,
Hvad er Guddommeligst, det Herskende,
Hvad heller det Beherskede?

Kebes.

Det første.

Sokrates.

Altsaa maa Sielen ligne Guder meer
End Legemet, kun dødeligt og svagt,
Og sammensat blot af et jordisk Stof.
Men hvad der er Guddommeligt og Evigt
Kan ikke være jordisk sammensat;
Og den forløste Siæl, naar den forlader
Sit Støv, maa gaae til Gud, hvorfra den kom;
Hvis den var reen, retfærdig og uskyldig;
Thi ellers klæber den ved denne Jord,
Og svæver som et Gienfærd om sin Grav,
Og pusler som en Skygge blot om Natten,
Indtil den fundet har en jordisk Larve,
Ved hvilken den kan vorde Dyr paa ny.
Og, Kebes, finder Du det ei sandsynligt,
At slig en feig og graadig Trælleſiæl

Blev til et Æsel? At Tyrannens Aand
Blev til en Ulv, en rovbegiærlig Grib?

Kebes.

Men, Sokrates, er Siæl i Legemet
Ei Klangen i en Lyra? Uden Lyren
Er ingen Klang.

Sokrates.

Du glemmer, unge Ven!
At det er Siælen selv som spiller Lyra;
Den er ei Klang, men den er Klangens Aarsag,
Og derfor maa den give Klangen saligst,
Naar sidstegang den river sig fra Strængen,
Forenet med sin Guddomsharmoni.
Skal Fuglene beskiæmme Menneskет?
Man siger, Svanen siunger Sørgesang
Naar den skal døe, — det er Bagvaskelse!
Thi ingen Fugl blev endnu hørt at siunge,
Naar den var hungrig, tørstig eller syg,
Nei tvertimod, naar den befandt sig vel!
Og derfor er jeg ogsaa vis derpaa,
At Svalen, Viben og at Nattergalen
Ei klynke sørgeligt i sidste Stund.
Som hellige Fugle, der tilhøre Phøbos

Apollon, sjunge de livsalig Spaadom
Om Glæden i et bedre Liv; det kommer
Kun an derpaa, at man forstaaer dem ret.

Men, kiære Børn! nu stunder Timen til.
En dyb — en uforklarlig Følelse
Forkynder mig, at snart min Dæmon kommer,
At give mig et Vink for sidstegang
I dette Liv. Gaaer bort et Øieblik!
Og kommer saa med Fangefogden atter,
Naar han mig bringer det bestemte Bæger.

(De gaae.)

Sokrates sætter sig hen paa Løibænken og grunder. En skiøn sagte Musik lyder. **Hans Dæmon** bliver tilsyne, som en Engel i himmelblaat Klædebond, med store hvide Vinger. Den træder hen for ham og taler, naar Musiken tier.

I Livet sidstegang jeg til dig kommer.
Jeg vared dig, dengang i Morgenrøden
Du gik, at staae for Folket, for din Dommer.

At ei Du skulde vogte dig for Døden,
At ei med Feighed Du besmitte skulde
Det Hædersliv, som kiender ei til Brøden.

Du tit mig kaldte, Sokrates, den Hulde,
Du undrede dig ved min Aabenbaring;
I Døden vist Du kiender mig tilfulde.

Jeg er Samvittigheden — din Erfaring —
Et Tankebilled af dig selv, Du Gode!
Der tappert sørged for din Dyds Bevaring.

Men ofte Mennesker kun slet forstode
De Anelser, som deres Bryst oprørte,
Det giorde dem urolige tilmode;

Du, lydig som et Barn, din Engel hørte.
Ja, Sokrates, din Uskyldsengel taler,
Som Phantasiens Magt frem for dig førte.

Den Fryd som venter, jeg dig ikke maler;
Men sendt fra Gud jeg kommer dig at trøste.
Foragte kan Du Dødens korte Qvaler.

Lad denne Spaadom da din Aand forlyste:
Hvad Du har saaet, skal plat ei søndertrædes;
Nei, eengang Jorden rigeligt vil høste.

Og da jeg veed, dit gode Hierte glædes
Ved Andres Lykke meer, end ved sin egen,
Ynksomt for Hver, som udi Noden stædes,

Saa hør: naar nu Du est til Himlen stegen,
Da vil din Xenephon, din Platon skrive
Din Lære; den er ei fra Jorden vegen.

Dog længe skal den skiult for Verden blive,
Forvandsket lyder den fra mange Munde,
Tre fire hundred Aar vil den fordrive.

Men hvad fra Himlen kom, ei gaaer ti'grunde,
Vankundighed skal ikke Jorden kue;
Naar disse firehundred Aar henrunde,

Da skal en større Sol for Jorden lue,
Da vil den Gud, Du aner, sig forbarme, —
Og Støv skal det Guddommelige skue!

Da favner Alt i Kiærlighedens Arme
Den Himmelske, da lyser Troens Kierte
For Kæmperne, mens vilde Storme larme.

Da hedder det: Min Søn, giv mig dit Hierte!
Og ei den Vise blot, som sindrigt tænker,
Med farlig Grandsken lindre skal sin Smerte;

Men Siælen sprænger sine Slavelænker,
Til Himlen den paa Trøst og Haab sig svinger,
Til Ham, — hvem ogsaa grusomt Jorden krænker.

Thi, dalet paa Barmhiertighedens Vinger,
Vil man Ham, Sokrates, som dig forhaane.
Man Dødens bittre Kalk Ham ogsaa bringer.

Han vinker dig nu ved den lyse Maane
Did, til sin Himmel. Seer Du vel? Han strækker
Mod dig sin Arm, hvor hvalte Buer blaane?

Og Pagtens hellige Kalk Han selv dig rækker.

(Synet forsvinder.)

Phædon kommer.

O Sokrates! fortørnes ei, fordi
Jeg kommer, uden at Du kaldte mig;
Men Omhu for min elskte Lærer kun

Mig driver til slig Egenmægtighed.
Vi hørte høit dig tale med dig selv;
Men Fangefogden, (sukker) som har lavet Giften,
Dig beder om at være ganske rolig
Og ikke tale meget. Man har havt
Exempler paa, at de, som hidsed sig
Med altfor lange Taler Blodet varmt,
Har maattet tømme Bægret oftere.

Sokrates (munter).

Ih nu, hvad siger det saa meer, min Phædon,
At drikke Dødens Skaal tre fire Gange?
Jeg lader mig af den ei Munden binde
Med blotte Trusler; den maa komme selv
Og stivne Tungen, dersom jeg skal tie.

(Alvorligere)

Hvad ellers Talen med mig selv angaaer —
Har virkelig I hørt mig tale her?

Phædon.

Vi hørte tydeligt din egen Røst
At raabe høit i underlige Versklang,
Der ikke hører Grækersproget til;
Men hvad det var, det kunde vi ei høre.

Sokrates

(ryster paa Hovedet).

Der enten jeg er skuffet, eller J.
Du veed, at jeg mit hele Liv har troet
At see en Dæmon, som til visse Tider
Advared mig og gav mig Raad og Trøst.

Phædon.

Har denne Dæmon været her igien?

Sokrates.

Ja, mere tydelig end nogensinde!
Og — være det et Jertegn nu fra Guden,
Hvad heller kun min egen Siæls Indbildning, —
Fra Guden kommer det dog ligefuldt!
Og hellig Spaadom bragte dette Syn,
Der gior mig Dødens Stund saa skion og munter,
Som Bryllupsdagen er for Beileren.
Og derfor maa Du love mig, min Phædon,

(Tager venligt med sin Haand i hans Haar)

Ei at afskiære disse skionne Lokker
Imorgen, naar din gamle Ven er borte.
Siig, lover Du mig det?

Phædon.

Jeg lover det.

Sokrates.

Den Tappre, som foragter Døden, uden
At være viis — foragter den af Frygt
For Feighed; kun den Vise kan foragte
Den uden Frygt, fordi han miſter intet
Der var ham mere kiært, end Det, ſom Døden
Ei kan berøve ham.

Phædon.

Der kommer Fogden
Med det uſalige Bæger.

Sokrates.

Kald det ei
Uſaligt! Det er Hebes Skaal, hvoraf
Hun ſkiænker til Herakles. Vaargudinden
Har ikke bedre Blomſter i ſit Guldhorn.

Fangefogden kommer med Giftbægeret, fulgt af Kebes og Kriton.

Fangefogden.

Jeg paa dit Bud har tilberedet Giften;

Men Solen synker om en Time først.
Archonterne tillade dig at leve
Til Midnat, Sokrates!

Sokrates.

Min Handling aldrig
Har Lyset skyet, skal det ei heller nu.
Jeg Døden dristig skue tør i Diet
Ved høi lys Dag.

Kriton.

Ifald Du bier noget,
Da kommer Platon, komme flere Venner.

Sokrates.

Jeg ynder ei den megen Afskedstagen;
Jeg sparer dem et Syn, som smerter dem.

(Til Kebes)

Hvi græder Du, min Kebes?

Kebes.

Ak, det saarer
Mig dybt min Siæl, at saa uskyldig Du
Skal lide Døden.

Sokrates

(klapper ham venligt paa Kinden).

Underlige Kebes!

Saae Du da heller at jeg døde skyldig?

(Til Fangefogden)

Hvordan skal jeg forholde mig, naar jeg
Har drukket Giften?

Fangefogden.

Du maa gaae lidt op
Og ned ad Gulvet, indtil Benene
Dig blive kolde.

Sokrates.

Godt! Og mener Du
At Midlet virker snart? Ifald der skulde
Behøves meer?

Fangefogden.

Jeg pleier ei at lave
Meer end et Bæger fuldt. Dog — naar Du tømmer
Det ud tilbunds, saa gjør det nok sin Virkning.

Sokrates.

Godt! Fly mig Bægeret!

Kriton

(holder hans Haand angst tilbage).

O Sokrates!

Endnu et Ord — sig mig din sidste Villie —
Hvordan vil Du begraves?

Sokrates
(vender sig smilende til de Andre).
Kiære Venner!

Hvordan beviser jeg dog denne Kriton,
At jeg — den Sokrates han taler med,
Er ikke Den, han siden vil begrave?
Har jeg forgiæves i mit Fængsel da
Sagt ham saa tit, at naar min Kalk er tømt,
Da tøver jeg ei længer her, men svæver
Til hine salige Boliger? Dog jeg
Forstaaer dig nok; Du mener — ikke sandt,
Hvordan Du jorde skal mit Legeme?
(Trykker hans Haand)
Og hertil svarer jeg: som Skik og Brug er,
Aldeles som Du finder det for godt.

Men nu ei meer om dette Jordiske.
Dog bede tør jeg først til Guderne —
Ei sandt? Og det maa skee, at de forunde
Min Vandring Lykke. Derom beder jeg.

(Han knæler og giør en kort Bøu, derpaa staaer han rask op, griber Bægeret og tømmer det uforfærdet.)
(Kebes og Phædon græde.)

Sokrates

(gaaer frem og tilbage med lange Skridt).

I underlige Mennesker! hvad skal
Den Græden til? For at befries fra Graad
Jeg sendte Qvinderne herfra. Afstørrer
Da Eders Taarer! Jeg har altid hørt
At man maa døe med muntre, gode Varsler. —
Nu blive Benene mig tunge.

Fangefogden.

Læg dig
Da paa dit Leie!

(Han gior det.)

Mærker Du, jeg trykker
Dig Benet haardt?

Sokrates.

Jeg kan ei føle det.

Fangefogden

(sagte til de Andre).

Saaledes døer han nu fra neden opad,
Naar Kulden Hiertet naaer, er det forbi.

(Vaabenlarm udenfor; **Platon** træder ind.)

Sokrates

(reiser sig halv overende, stirrer paa Platon og raaber):

Ha Platon! jeg har lovt Asklepios
At offre ham en Hane! Glem det ei!

(Han falder tilbage og døer.)

Æschines styrter ind med en Flok Bevæbnede.

Æschines.

I Guder! Er det sandt? Er det for silde?
Har han igien giort sine Venners Anslag
Til intet?

Platon.

Han er død; han sagde mig
Sin sidste Villie. Jeg kom ei for silde.

Æschines.

Vaagn, Sokrates! vaagn op af Dødens Slum!
Dit Fædreland fortryder alt sin Daad.
Hvi tomte Du den ulykkalige Kalk?
Træd i din Fængselsdør, og see Athen
Bevæbnet imod dine Mordere.
Melitos bløder alt; og Marmorblokke
Paa Torvet reises til din Æresstøtte. —
O han er død, og alting er forbi!
Ei det bundløse Archipelagos

Udtvætte kan den sorte, store Skamplet,
Som Nidingsværket sat os har idag.
Pallas Athene græder i sin Brynie,
Hun kaster Hielm og Skiold og skarpen Spyd,
Og Uglen flagrer vildt om hendes Lokker.

Platon
(til Æschines).

Mens Du var kiæk, da var jeg bange, modløs,
Nu da Du modløs er — er Platon kiæk.
Du vilde bringe Sokrates en Hielp,
Som vel jeg vidste var ham høist imod;
Dog — ikke vilde jeg forhindre dig,
Ifald det lyktes dig at redde ham.
Men han har reddet selv sit sande Liv,
Ved som en Helt at gaae i Døden freidig;
Og tidsnok kom jeg her, for at modtage
Hans sidste Bud: „Asklepios skal offres
En Hane!" Lægekunstens skionne Guddom!
Fordi du bragte ham til evig Sundhed,
Og friede ham fra Jordens syge Støv.
Ja, Menneskelighedens Morgenrøde!
Du bryder frem — høit skal din Hane gale
Til Ære for Asklepios, og Platon
Skal hielpe Jorden til at høre den.

(Gaaer hen og lægger sin Haand paa Ligets Pande.)

Min elskte Lærer! aldrig skrev Du selv
Et Ord; — din Lærling intet Ord skal skrive,
Som ei han sønligt lægger i din Mund;
Thi hvad jeg veed og kan — det kom fra dig!

